

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Jana Valášková

**Aktivizace seniorů ve vybraném zařízení
sociálních služeb pro seniory v Kroměříži**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 20.6. 2012

Poděkování

Děkuji Mgr. Zdeňce Kozákové, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady, připomínky, ochotu a trpělivost. Také bych ráda poděkovala uživatelům a personálu Domova pro seniory U Kašny v Kroměříži za jejich vstřícnost a ochotu spolupracovat.

Obsah

Úvod.....	6
-----------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1 Stáří a stárnutí	9
1.1 Periodizace stáří.....	- 10 -
1.2 Tělesné změny ve stáří.....	10
1.3 Psychické změny ve stáří.....	- 11 -
1.4 Syndrom demence.....	- 12 -
1.5 Změny v oblasti socializace.....	- 13 -
2 Zařízení sociálních služeb pro seniory	15
2.1 Domov pro seniory	15
3 Senior v domově pro seniory	18
3.1 Adaptace seniora na nové prostředí	- 18 -
3.2 Zásady vhodné komunikace se seniory.....	- 19 -
3.3 Zásady přístupu k seniorům s demencí.....	- 20 -
3.4 Zásady vhodné komunikace s osobami trpícími demencí	21
4 Aktivizace v domovech pro seniory	- 23 -
4.1 Motivace klientů k účasti na programech	- 24 -
4.2 Zásady při vytváření programů.....	- 25 -
5 Aktivity vhodné pro seniory	- 26 -
5.1 Trénink paměti.....	- 26 -
5.2 Canisterapie.....	27
5.3 Arteterapie.....	28
5.4 Další aktivity a terapie vhodné pro seniory.....	28
5.5 Relaxace.....	29

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Metodologická východiska praktické části.....	32
6.1 Volba metodologie.....	32
6.2 Cíl průzkumu a průzkumné otázky.....	32
6.3 Metoda sběru dat.....	33
6.4 Výběr vzorku.....	35
6.4.1 Aktivizace seniorů v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži.....	39
6.5 Průběh průzkumu.....	40
6.6 Zpracování dat a metoda analýzy.....	41
7 Výsledky šetření v domově pro seniory U Kašny v Kroměříži.....	42
7.1 Nabízené aktivizační činnosti.....	42
7.2 Spokojenost s nabízenými aktivizačními činnostmi.....	45
7.3 Informovanost o nabízených aktivizačních činnostech.....	47
7.4 Přínos aktivizačních činností pro uživatele.....	47
7.5 Využití volného času o sobotách, nedělích a vánočních svátcích.....	49
Závěr.....	53
Seznam použité literatury a pramenů.....	55
Přílohy.....	58

Anotace bakalářské práce

Úvod

„Každý chce být dlouho živ, ale nikdo nechce být starý.“

Sofokles

Tento citát mě zaujal při čtení knihy Květoslava Šipra „Jak zdravě stárnout“, protože plně vystihuje náš postoj ke stáří a stárnutí. Jistě, člověk nechce být starý, a mnohdy, když je mladý, o stáří ani nepřemýšlí. Není to snadným obdobím lidského života, přináší s sebou řadu nevyhnutelných změn. Přibývají nemoci, které jsou nejčastější příčinou potíží ve stáří a ubývají psychické a fyzické síly. S tím vším souvisí ztráta soběstačnosti, kterou je málokdo ochoten akceptovat. Senior přestává být schopen postarat se sám o sebe a stejně tak o svou domácnost. Snížená soběstačnost vede k závislosti na pomoci jiných lidí, či k umístění seniora do zařízení pro seniory. Pro každého člověka je ideální zestárnout a dožít ve svém domácím prostředí nebo v kruhu své rodiny. Mnohdy to však z různých důvodů nejde a v těchto případech je senior umístěn do domova pro seniory.

Domovy pro seniory poskytují dlouhodobé pobytové služby. Cílem a posláním těchto zařízení je umožnit seniorům prožít důstojný život a poskytnout podporu a pomoc při zachování maximální míry soběstačnosti. Služba nabízí aktivizační činnosti, které jsou zakotveny v zákonu o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Snahou aktivizačních služeb je udržet dostatečnou aktivitu seniorů. Tyto služby jsou prevencí před stereotypem a nedostatečnou náplní denního programu. Poskytují seniorům fyzickou činnost, mentální stimulaci a příležitost ke vzájemnému sblížení a společenskému životu, který je pro psychiku člověka důležitý.

Jelikož pracuji již několik let se seniory jako pracovnice v sociálních službách, bakalářská práce je zaměřena na aktivizaci právě osob seniorského věku. Tématem práce je aktivizace seniorů v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži. Cílem Domova pro seniory U Kašny je prostřednictvím aktivizačních programů napomáhat zachování a upevnění dosavadních schopností uživatelů a nabízet jim možnost přirozeného sociálního kontaktu s vrstevníky.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se skládá z pěti kapitol, jejichž úkolem je základní uvedení do problematiky týkající se období senia. První kapitola se věnuje problematice stáří a stárnutí. Druhá kapitola podává informace o právní úpravě sociálních služeb. Třetí kapitola se zaměřuje na proces adaptace při umístění seniorů do domova pro seniory a na zásady vhodné komunikace se seniory. Čtvrtá a pátá kapitola se zabývá aktivizací a aktivitami vhodnými pro seniory.

Cílem bakalářské práce, který popisuji v praktické části, je zjistit, jaké aktivizační programy jsou uživatelům Domova pro seniory U Kašny v Kroměříži nabízeny, jestli je nabídka aktivizačních činností dostatečná a pestrá, zda a v čem vidí uživatelé přínos aktivit. Pro naplnění výše uvedeného cíle jsem použila metodu kvalitativního průzkumu. Průzkumným šetřením se budu snažit získat objektivní názor uživatelů v domově pro seniory na spokojenost v oblasti aktivizačních činností, které jim zařízení nabízí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Stáří a stárnutí

Stáří a stárnutí je nedílnou součástí života. Týká se nás všech. Je to přirozený proces, při kterém dochází v organismu k řadě funkčních a psychických změn. Stárnutí je děj složitý, ale ovlivnitelný. Příznivě můžeme stárnutí ovlivnit vyváženou životosprávou, aktivní duševní a tělesnou činností, pozitivním způsobem myšlení. Prodlužující se střední délkou života přibývá lidí dožívajících se vysokého věku.

„Stáří je obecným označením pozdních fází ontogeneze, přirozeného průběhu života. Je důsledkem a projevem geneticky podmíněných involučních procesů modifikovaných dalšími faktory (především chorobami, životním způsobem a životními podmínkami) a je spojeno s řadou významných změn sociálních (osamostatnění dětí, penzionování a jiné změny sociálních rolí). Všechny změny příčinné i následné se vzájemně prolínají, mnohé jsou protichůdné, a jednotné vymezení a periodizace stáří se tak stávají velmi obtížnými“. (Mühlpachr, 2004, s. 18)

„Stárnutí je celoživotní proces, jehož involuční projevy se stávají zřetelnějšími zhruba od přelomu 4. a 5. decenia, a to v závislosti na náročnosti prostředí.“ (Mühlpachr, 2004, s. 18)

Podle Vágnerové (2007) stáří přináší nadhled a moudrost, pocit naplnění, ale také úbytek energie a nezbytnou proměnu osobnosti směřující k jejímu konci. Je obdobím relativní svobody, ale i dobou kumulace nevyhnutelných ztrát ve všech oblastech. Rané stáří, resp. třetí věk je obdobím života, v němž sice dochází ke změnám daným stárnutím, které ale nemusí být tak velké, aby staršímu člověku znemožnily aktivní a nezávislý život.

Haškovcová (1990) hovoří o stáří jako o přirozeném období lidského života, které je vztahováno k životnímu období dětství, mládí a době zralosti. Dále uvádí, že stáří není nemocí, ale přirozeným procesem změn, které trvají celý život. Ty jsou však patrné až v průběhu pozdějšího věku.

„Stáří je další vývojová etapa lidského života, ve které je hlavní důraz kladen na uchování pohybových dovedností a psychosociální rozvoj osobnosti. Stáří není konec života, teprve smrt přináší konec života.“ (Klevetová, Dlabalová, 2008, s. 11)

Jak uvádí Stuart-Hamilton (1999), stárnutí je závěrečnou fází lidského vývoje a je třeba ho posuzovat jako součást kontinuální proměny. Avšak právě proto, že se jedná o proměnu kontinuální, je neskutečně těžké nalézt uspokojivou definici okamžiku, ve kterém končí střední věk a začíná stáří.

1.1 Periodizace stáří

Jak uvádí Mühlpachr (2004), stáří je vymezeno dosažením určitého arbitrárně stanoveného věku, od něhož se empiricky obvykle nápadněji projevují involuční změny. Uplatňuje se rovněž demografické hledisko, což znamená, že čím více je seniorů ve společnosti, tím vyšší je hranice stáří. V 60. letech minulého století se komise expertů Světové zdravotnické organizace ve svém doporučení přidržela patnáctileté periodizace lidského života a jako hranici stáří označila věk 60 let. Ten byl rovněž akceptován OSN v roce 1980.

V české literatuře uvádí patnáctileté členění dospělosti, odpovídající doporučení komise expertů Světové zdravotnické organizace Příhoda (1974 in Mühlpachr 2004).

60 – 74 sennescence, **počínající, časně stáří**

75 – 89 kmenství, senium, **vlastní stáří**

90 a více patriarchium, **dlohověkost**

V poslední době, jak uvádí Mühlpachr (2004) se stále časněji uplatňuje následující členění:

60 - 74 mladí senioři

75 - 84 staří senioři

85 a více velmi staří senioři

„Je zjevné, že opakovaně se objevuje jako uzlový ontogenetický bod, kritická perioda, věk kolem 75 let.“ (Mühlpachr, 2004, s. 20)

1.2 Tělesné změny ve stáří

„Zhoršení zdravotního stavu a s tím spojený úbytek různých kompetencí je typickým projevem stáří. Zvýšení nemocnosti má specifický charakter. Senioři obvykle trpí polymorbiditou, tj. výskytem několika chorob v mnohem větší míře než jak tomu bylo v raném stáří. Průběh chorob je typický sklonem ke komplikacím a chronicitě, protože organismus už nemá dostatečné rezervy, aby zvládl i běžná onemocnění. Ve věku nad 70 let trpí chronickým onemocněním až 87 % lidí. V 85 letech jsou takto postiženi prakticky všichni.“ (Vágnerová, 2007, s. 40)

Jak uvádí Dienstbier (2009), s přibývajícím věkem přibývá tělesný tuk, který se hromadí v tkáních a orgánech, a to i když se nezvyšuje váha. Tuková vrstva se objevuje na břiše a bocích, ubývá na nohách a v obličejí. Svaly atrofují. Ve věku 80 let ubývá až 50 % svalové

hmoty. Objevuje se třes rukou. Chůze je pomalá, problémem se stávají schody. Kostí se stávají křehčími. Často se vyskytují zlomeniny. Řídnutí kostí (osteoporóza) převažuje u žen. U osmdesátiletých mohou ztráty minerálů tvořit až 80 %.

Klouby trpí rozrušením opěrných oblastí a vznikem kostních výrůstků. Chrupavky kloubní se opotřebovávají a mění se kvalita složení. Tvoří se artróza, která je provázena bolestí. Vazy, které umožňují pevnost a pohyblivost kloubů, vápenatí a kostnatí. Ztrácí se pružnost. Srdce se zmenšuje a snižuje výkonnost. Srdeční sval, aby to kompenzoval, zbytnuje. Srdce se roztahuje.

Cévy ztrácejí svou pružnost, zpomaluje se průtok krve, neboť se zmenšuje průsvit vzhledem k ateroskleróze. Plíce mění strukturu a funkci. S věkem se snižuje kapacita plic a do těla se dostává méně kyslíku. Játra atrofují, tukovají, snižuje se produkce žlučových kyselin.

Ledviny se rovněž zmenšují. Snižuje se jejich schopnost filtrace a třídění potřebných látek pro organismus a tvorba moči. Močový měchýř ztrácí svůj tonus a špatně zadržuje moč. Dochází ke slábnutí funkce svalových svěračů a při náhlých změnách, například při kašli, kýchnutí, při námaze, při smíchu dojde k úniku moče (močová inkontinence).

Stárnutí postihuje nervovou soustavu. Stárnou nervy a nervová vlákna. Snižuje se schopnost přenosu informací, a to jak přijímaných, tak i produkovaných. Vybavování reflexů je pomalejší až mizivé. (Dienstbier, 2009)

Lze konstatovat, že „stárnutí je kontinuální proces, součást celoživotního vývoje organismu. Jeho průběh je pro každý živočišný druh specificky určen rámcovou genetickou informací, která se však uplatňuje s výraznou interindividuální i intraindividuální variabilitou. Stárnutí je proto individuální a asynchronní - i jednotlivé systémy a funkce organismu stárnou nerovnoměrně.“ (Mühlpachr, 2004, s. 23)

1.3 Psychické změny ve stáří

Psychologické aspekty stáří se stávají předmětem odborného zájmu prakticky až ve 20. století. Přestože mezi fyzickými změnami a psychikou existuje vztah vzájemného ovlivňování, mnoho autorů upozorňuje na relativní autonomii psychických funkcí. Psychologické aspekty stárnutí jsou metodicky obtížně přístupné. Stárnutí organismu začíná pozvolna a je otázkou, kdy vlastně přichází ten kvalitativní zvrat. S trochou ironie se říká, že stáří začíná doopravdy tehdy, když čas, který má člověk před sebou, je kratší než ten, který má za sebou. (Haškovcová, 1990)

„Změny psychiky se mohou projevit zejména v poznávacích schopnostech (vnímání, paměť, představy, myšlení). Často dochází ke snížené schopnosti adaptace na nové životní situace a podmínky. Snížené vnímání oslabenými smysly způsobuje strach a úzkost, přináší nejistotu. Ta mnohdy vede k tomu, že se senior nechce vydat ven, setkávat se s jinými lidmi, je ostražitý, nedůvěřivý. V pozdějším věku, zvláště po 80. roce, se u některých seniorů objevují poruchy paměti, rozhodovacích schopností a poruchy osobnosti, přibývá duševních onemocnění a také je zaznamenán nárůst demencí, zvláště Alzheimerovy choroby.“ (Klevetová, Dlabalová, 2008, s. 23)

Podle Vágnerové (2007) je stáří doba, kdy se změny dané stárnutím začnou projevovat. Dynamika i způsob, jakým lidé reagují na stáří, jsou individuálně rozdílné. Proces stárnutí má za následek různé strukturální i funkční změny mozku, které se projeví i v psychické oblasti. Typickým projevem stárnutí je atrofie neboli úbytek mozkové tkáně, k němuž dochází především díky zmenšování neuronů. Změny psychických funkcí v době stáří mohou být ovlivněny tzv. kohortovou příslušností. Lidé téže generace získali určité vzdělání, mají obdobnou sociální zkušenost, působily na ně podobné sociokulturní vlivy. V průběhu svého života byli zatíženi stejnými makrosociálními traumaty a stresy. Psychické změny v době stáří mohl ovlivnit individuálně specifický životní styl a různé návyky. Mnohé schopnosti a dovednosti už nejsou potřebné a tudíž nejsou užívány. Život starších lidí může mít charakter zjednodušeného stereotypu, k jehož zvládnutí stačí mnohem méně. Ke změnám mohou přispívat očekávání a postoje společnosti manipulující staré lidi k přijetí určitého postoje a modelu, které mohou mít příznivé i nepříznivé důsledky.

1.4 Syndrom demence

*„Demence je popisný pojem odvozený od latinského kořene **de mens**, který označuje pokles úrovně duševní činnosti. Pojem demence se vyvíjí asi stopadesát let. Již ve třicátých letech minulého století byl zřejmý vztah demence ke stáří. Možnost výskytu demence ve střední dospělosti byla rozlišena ve stejné době. Diagnóza demence je osudové rozhodnutí, které současně znamená přesné rozlišení, co syndrom demence není.“ (Mühlpachr, 2004, s. 40)*

Demence vzniká v důsledku poškození mozku samotného. Nejčastější příčinou demence je Alzheimerova choroba, degenerativní onemocnění postihující mozkovou tkáň. Dále způsobuje demenci poškození cév a v důsledku toho poškození mozkové tkáně. V tomto případě hovoříme o vaskulární demenci. Alzheimerova nemoc narušuje část mozku a způsobuje

pokles takzvaných kognitivních funkcí - myšlení, paměti, soustředění, úsudku. Bývá nejčastější příčinou demence, která vede postupně k závislosti nemocného na každodenní pomoci jiného člověka. Toto onemocnění dříve považované za vzácné se vyskytuje u 5% populace starší 65 let a téměř třetiny populace starší 85 let. Onemocnění začíná pozvolna. Nejdříve se u nemocného zhoršuje krátkodobá paměť a není schopen se postarat o některé věci v domácnosti. Rychlost, kterou Alzheimerova nemoc nastupuje se u každého postiženého liší. Nemocný má však čím dál větší problémy s vyjadřováním, rozhodováním, nedokončuje myšlenky, je zmatenější. Mění se celá osobnost. V posledním stádiu nemoci už vůbec není schopen se sám o sebe postarat. Demence je vždy důsledkem choroby. Demence není nikdy důsledkem pouhého stárnutí. Stařecká demence jako taková neexistuje, to je nutné zdůraznit. I když není demence součástí „normálního stárnutí“, je častější u starších lidí. (Holmerová, Jurašková, Zikmundová, 2002)

„Prostředí pro lidi s demencí má být vlídné a domácí. Přestože možnosti adaptace domácnosti pro potřeby lidí s demencí jsou jen omezené, je možné pamatovat alespoň na některé zásady, které usnadní život. Jedná se zejména o opatření, která zvýší bezpečí nemocného i jeho okolí, a to odstraněním zbytečných bariér a nástrah, zlepšení bezpečnosti zejména v koupelně a na toaletě, zlepšení orientace pomocí barev, nápisů, označení a podobně.“ (Jirák, 2009, s.99)

1.5 Změny v oblasti socializace

Vágnerová (2007) uvádí, že po odchodu do důchodu jsou senioři mnohem více izolováni od společenského dění a jejich život probíhá převážně v soukromí, především ve vlastní rodině. V průběhu stáří narůstá počet seniorů, kteří nepřekračují hranice rodiny, resp. teritoria bytu a nejbližšího okolí. Vzhledem k tomu se snižují i požadavky na jejich sociální orientaci a společenské chování. Starší lidé už mnohé sociální dovednosti a návyky nepotřebují, a proto může dojít k jejich stagnaci či dokonce úpadku. Změna životní situace, např. nutnost odejít z vlastního bytu do domácnosti svých potomků nebo do nějaké instituce pro seniory, od nich naopak vyžaduje osvojení nových způsobů chování, které by byly za daných okolností potřebné a účelné. Dost často jde především o přijetí pasivní a submisivní role člověka závislého na ostatních, který je jimi v rámci potřebné, a někdy až nadbytečné péče manipulován, a od něhož se vlastní názor či jednání neočekává nebo je dokonce považováno za nežádoucí. (Vágnerová, 2007)

„Často se doporučuje, že starý člověk má pěstovat dosavadní, případně navazovat další a nová přátelství, a to i vzhledem k pozdější potřebě péče a aktuální saturaci pocitu „nejsem a nezůstal jsem sám.“ Je to krásně myšleno, není to však realizovatelné, a když ano, tak pouze v omezené míře. Stárnoucí člověk především hůře navazuje nové kontakty. Bývá nedůvěřivý a nový vztah nestačí prověřit. Jeho schopnost přizpůsobit se je stále nižší. Typická a přirozená je introvertizace, uzavírání se do sebe. Stárnoucí člověk ztrácí vztah ke společenskému úspěchu, má tendenci být se svými vzpomínkami sám, nebo v prostředí lidí, kteří mají „stejnou paměť“. Zatímco člověka nižších věkových kategorií zajímá nejen rodina, přátelé, spolupracovníci, pak ke stáru se člověk soustřeďuje na vztahy podstatné, nosné a především rodinné. Řady vrstevníků ostatně také řídnou. Ti zbývající mají své problémy a také oni tíhnou k akcentaci rodinných vztahů. Je to logické v dětech vidí starý člověk pokračování, ve vnucích budoucnost. Hovoříme o tzv. vertikalizaci vztahů.“ (Haškovcová, 1990, s. 221)

2 Zařízení sociálních služeb pro seniory

Jak uvádí Michalík (2008), právní a faktická úprava sociálních služeb do konce roku 2006 vycházela ze zákonů přijatých na sklonku osmdesátých let minulého století. V této době bylo na sociální politiku i v oblasti sociálních služeb nahlíženo podstatně odlišným způsobem, a to především v oblasti svobody rozhodování jedinců a demokratických principů fungování veřejné správy. Novelizacemi těchto právních předpisů docházelo pouze k dílčím úpravám. Při praktickém poskytování sociálních služeb přesto od počátku 90. let docházelo k významným inovacím, ovšem základní model stále vycházel ze státně paternalistického a socialisticky direktivního uvažování. Tehdy platná právní úprava tak umožnila lidem, kteří nebyli schopni zabezpečit své základní životní potřeby, využívat jen velmi chudé spektrum služeb.

Hlavním cílem současné právní úpravy má být vytvoření podmínek pro uspokojování oprávněných potřeb lidí, kteří jsou oslabeni v jejich prosazování.

Zákon o sociálních službách představuje základní rámec k zajištění potřebné podpory a pomoci v určitém druhu nepříznivé sociální situace. Podporou a pomocí se rozumí takové spektrum činností, které jsou nezbytné pro sociální začlenění osob a důstojné podmínky života odpovídající úrovni rozvoje společnosti. Jedním z klíčových prvků nového systému sociálních služeb se má stát jejich kvalita. Tento pojem je obsažen v textu zákonných a podzákonných právních předpisů. Jeho použitím v sousloví „*standardy kvality sociálních služeb*“ došlo k normativnímu stanovení zásad sociálních služeb, kde jejich kvalita má být na prvním místě. (Michalík, 2008)

Dle § 99 odst. zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách jsou „*Standardy kvality sociálních služeb souborem kritérií, jejichž prostřednictvím je definována úroveň kvality sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti vztahů mezi poskytovatelem a osobami.*“

2.1 Domov pro seniory

Domovy pro seniory upravuje zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách a vyhláška č. 505/2006 Sb.

„*V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*“ (zákon č. 108 / 2006 Sb., § 49, odst.1)

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- **poskytnutí ubytování,**
 - ubytování,
 - úklid, praní a drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení, žehlení,
- **poskytnutí stravy,**
 - zajištění celodenní stravy odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování, minimálně v rozsahu 3 hlavních jídel,
- **pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,**
 - pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
 - pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík,
 - pomoc při vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh,
 - pomoc při podávání jídla a pití,
 - pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
- **pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,**
 - pomoc při úkonech osobní hygieny,
 - pomoc při základní péči o vlasy a nehty,
 - pomoc při použití WC,
- **zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,**
 - podpora a pomoc při využívání běžně dostupných služeb a informačních zdrojů,
 - pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob,
 - socioterapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob,
- **aktivizační činnosti,**
 - volnočasové a zájmové aktivity,
 - pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s přirozeným sociálním prostředím,
 - nácvik a upevnování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
- **pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,**
 - pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů.

(vyhláška č. 505/2006 Sb., § 15, ods.1).

Nad rámec základních činností nabízí poskytovatel uživatelům fakultativní služby. Jedná se například o zapůjčení různých kompenzačních pomůcek, zajištění kadeřníka nebo pedikérky, dopravu služebním vozem, obstarávání nákupů apod.

Úhrada za služby v domově pro seniory

Za pobytové služby poskytované v domovech pro seniory hradí osoba náklady za ubytování, stravu a za péči poskytovanou ve sjednaném rozsahu.

Po úhradě za ubytování a stravu při poskytování pobytových služeb v domovech pro seniory musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu.

(zákon č.108/2006 Sb.,§73, odst1, odst.3)

Maximální výše úhrady stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb.

- 180 Kč / denně celkem za ubytování, včetně provozních nákladů s tím souvisejících

- 150 Kč / denně za celodenní stravu

- 75 Kč za oběd (včetně provozních nákladu souvisejících s přípravou stravy)

(vyhláška č. 505/2006 Sb.,§ 15, odst.2)

3 Senior v domově pro seniory

Umístění do domova pro seniory je významným mezníkem v životě starého člověka. Staří lidé přijímají odchod do domova pro seniory jako nutnost v situaci, kdy dosavadní status není z nějakého důvodu možné udržet. Nejčastějším důvodem rozhodnutí odejít do domova pro seniory je zhoršení zdravotního stavu a z toho vyplývající nezvládnutí domácích prací a sebeobsluhy. (Vágnerová, 2007)

3.1 Adaptace seniora na nové prostředí

„V jakémkoli zařízení ústavní péče, i v tom nejlépe organizovaném jsou podmínky pro „aktivní stáří“ daleko hůře dosažitelné než v rodinném prostředí. V každém případě je třeba vždy odpovědně přistupovat k rozhodnutí umístit seniora do ústavního zařízení. V případě, že je to nutné, je potřeba vybírat jej s velkou opatrností.“ (Kutnohorská, Cichá, Goldmann, 2011)

Vágnerová (2007) uvádí, že adaptace na instituci a změnu životního stylu je proces, který probíhá v několika fázích. Jeho průběh závisí primárně na motivaci a postoji starého člověka respektive na míře dobrovolnosti tohoto rozhodnutí. Nelze pochybovat o tom, že bude silně negativní, pokud k němu nevedla vlastní volba, ale rozhodnutí někoho jiného.

Proces adaptace na nedobrovolné umístění do instituce má tři fáze. Starý a obvykle i zdravotně limitovaný člověk, který vždy nemusí mít náhled na vlastní nesoběstačnost a nezbytnost komplexní péče, je násilně separován od svého zdroje jistoty, bezpečí a od zázemí svého domova. První fází je fáze odporu. Staří lidé mohou být negativističtí, agresivní a hostilní vůči komukoliv. To znamená vůči personálu, ale i ve vztahu k ostatním starým lidem. Nepříjemné chování nově přijatých je třeba chápat jako obrannou reakci v situaci, kdy přiměřenějšího chování nejsou schopni. Další fází je fáze zoufalství a apatie následující poté, kdy se starý člověk vyčerpá a zjistí, že jeho odpor nevede k žádoucímu efektu. V této situaci většinou reaguje apatií. Poslední fází je fáze vytvoření nové pozitivní vazby. Některým starým lidem se podaří navázat pozitivní vztah, například s někým s personálu nebo s jiným seniorem.

Adaptace na dobrovolný odchod do domova pro seniory, jak dále uvádí Vágnerová (2007), je méně problematická, ale i za těchto okolností může přinášet celou řadu problémů. První fází je fáze nejistoty a vytváření nového stereotypu. Starý člověk se nejprve orientuje, získává informace, jak se zde vůbec žije. Je důležité, aby první zkušenosti a zážitky nebyly nepříjemné, protože vytvářejí základ postoje k novému domovu. Fáze adaptace a přijetí

nového životního stylu je další fází, kdy se starý člověk po určité době smiřuje se ztrátou svého zázemí, se změnou role i způsobu života a postupně si vytvoří nový životní stereotyp, získá nové sociální kontakty. Je však velice obtížné a zřejmě i vzácné, aby se s touto institucí identifikoval a považoval ji za svůj skutečný domov.

Podle Haškovcové (1990) jsou domovy pro seniory jediným, někdy jedinečným východiskem z nouze pro řadu lidí, kteří zůstali sami. Ti, kteří jsou schopni i ve vyšším věku navazovat další kvalitní vztahy, mají také šanci cítit se v domově pro seniory spokojeně. Zajímavé je, že i bezdětní lidé, kteří museli vzít v úvahu, že jim ve stáří žádné dítě nemůže pomoci, považují umístění v domově pro seniory za životní úspěch. Jejich spokojenost může být i nadprůměrná.

3.2 Zásady vhodné komunikace se seniory

Součástí sociálního kontaktu je komunikace, to znamená vzájemné dorozumívání, výměna informací. Aby takový způsob sociálního kontaktu byl vůbec realizovatelný, musí oba komunikující partneři ochotni a schopni takovou interakci uskutečnit. Efektivitu a uspokojivost komunikace starších lidí mohou narušovat percepční a paměťové změny, které významně souvisí i s aktuální úrovní jazykových schopností či zachovanou úrovní inteligence. Bez významu není ani specifická generační jazykové zkušenosti, která se projeví užíváním určitých výrazů a slovních spojení, jež se mohou příslušníkům jiné generace jevit archaická, podivná, či dokonce méně srozumitelná. (Vágnerová, 2007)

„V průběhu života dochází k mnoha změnám zasahujícím nejen do oblasti tělesných schopností, ale také k transformacím emocionálním, kognitivním a psychosociálním. V souladu s respektováním těchto odlišností v období stáří je nezbytné přizpůsobení komunikačních technik schopnostem a dovednostem naslouchajícího (akceptace omezení, poruch smyslových funkcí - presbykusie, presbyopie, změny kognitivních funkcí, vytvořený sémantický lexikon a schopnost jeho vybavení apod.). Zejména u seniorů však zdůrazňují všechny dostupné odborné zdroje zaměřené na problematiku gerontologie a geriatrie aspekt individuality - individuálně podmíněné involuční změny.“ (Pokorná, 2010, s. 51)

„Profesionál by měl znát své zvyklosti, svůj způsob jednání s lidmi, neustále pracovat na svých komunikačních schopnostech a být si vědom existence projekce. To znamená uvědomit si, že může starému člověku připomínat direktivního tatínka či protivnou manželku nebo nemilovaného šéfa. A tak se rozjede vztah bojování o své místo a spolupráce nebude nikdy dosažena. První setkání dává základ vznikajícímu vztahu. Podaří-li se nám navázat

dobrý kontakt a získat důvěru seniora, je to předpokladem k další úspěšné spolupráci. Předáváme informace postupně a v takovém rozsahu, aby byl senior schopen jim porozumět. Nejlépe je ověřit si, zda rozuměl. Je vhodné podat informace i písemnou formou.“

(Klevetová, 2008, s.99)

3.3 Zásady přístupu k seniorům s demencí

Personál nesmí považovat věk a s ním spojené involuční psychické změny k odůvodnění snížení kvantity a kvality péče o seniory. Naopak. Seniorské pacienty je třeba cíleně podporovat a motivovat k sebeúctě a zdravému sebehodnocení. Rozhodně bychom se měli vyvarovat pseudofamiliárního chování, stejně tak hyperprotektivní péče. (Kutnohorská, Cichá, Goldmann, 2011)

Podle Rheinwaldové (1999), je třeba k seniorům, kteří jsou dezorientovaní, přistupovat vždy individuálně, protože příčiny jejich stavu jsou různé. Každý z nich má svou minulost, jinou osobní historii. Přístup, který se osvědčil s jedním seniorem, se nemusí osvědčit s druhým. Mnoho činností, které dělají ostatní uživatelé, mohou dělat po malé úpravě i dezorientovaní uživatelé. Někteří trpí Alzheimerovou nemocí, jiní depresí či dalšími nemocemi. Někteří senioři ztrácejí orientaci v místě a čase, později přestávají poznávat lidi, mizí schopnost počítat a nakonec zapomínají i své jméno. Pracovnice musí posilovat ty funkce, které ještě klientům zbývají a přizpůsobovat jim terapeutický program. Je velmi důležité poskytovat takové prostředí, ve kterém by mohli dosahovat ještě určitých úspěchů. Jestliže jim chybí orientace v místě a čase, využíváme schopnosti číst a počítat. Jestliže ztratili i ty schopnosti, soustředíme se na samostatné jídlo, oblékání a stimulujeme jejich smysly. Když nepozorujeme žádnou odezvu, zkusíme, zda budou reagovat na své jméno. Cíl práce s takovým seniorem je obnovení funkcí, i když úplné obnovení není možné. Přesto je nutné s ním zacházet jako s dospělým.

Jiráček (2009) uvádí, že postoj pečujícího nebo ošetrovatelského personálu je základem dobrého přijetí a vztahu k nemocným, i když je ho třeba nedostatek. Staří lidé s demencí potřebují být ujišťováni o tom, že jim člověk přichází pomoci. Je vhodné se přizpůsobit jeho individuálním možnostem a potřebám, přijmout jeho osobnost se všemi lidskými aspekty, i když ji demence v mnohém změnila a zamyslet se nad celou jeho současnou situací. Člověk s demencí potřebuje být oceněn, mít stále vlastní hodnotu. Je proto vhodné k němu přistupovat pokud možno podobným způsobem jako v minulosti, když byl ještě zdrav. S ohledem na poruchu paměti využíváme celou řadu pomůcek pro podporu paměti, pro

udržení této schopnosti na určité úrovni a pro zlepšení orientace v realitě. Zejména u počátečních forem demence lze využít štítky s nápisy, velký kalendář, nástěnku se zprávami apod. Senior trpí poruchou paměti, proto potřebuje stabilitu a předvídatelnost, pravidelnost, opakování a zaběhnuté postupy. Proto by se také měli pečující v pracovním týmu dohodnout na určitých postupech a individuálním přístupu ke každému člověku.

3.4 Zásady vhodné komunikace s osobami trpícími demencí

„Každý starý člověk by měl „mít šanci“. Pozornost a vstřícnou péči je nutné věnovat i tomu nemocnému, který je pro nás záhadou. Vynikající polský psychiatr Anatoli Kepinski se sice věnoval ve své práci především psychicky nemocným lidem, ale jeho úvahy o podstatných složkách vzájemného dorozumění mezi nemocnými a ošetřujícími jsou obecně platné. Nejen psychicky nemocný člověk, který se prezentuje jako „tajemství“, a jehož světu nerozumíme, je pro nás „šifrou“. Podobně je pro nás nedostupný a zakletý svět i starého, zvláště psychicky alternovaného nemocného. Protože u starého člověka je často nemožné použít obvyklých komunikativních metod, je třeba hledat nové, méně známé, méně běžné přístupy. Kepinski akcentuje zásadu pochopení celistvosti pacientova intrapsychického světa. Abychom chápali, rozuměli, a tudíž mohli, i když redukovane pomoci doporučuje Kepinski nepodceňovat základní postoje lékařů a ošetřovatelek. Zde hraje osobní úlohu především osobnostní výbava pomáhajícího.“ (Haškovcová 1990, s. 321)

Dle Jiráka (2009) je třeba k lidem s demencí přistupovat trpělivě, trvale reflektovat jejich stav, snažit se pátrat po tom, co potřebují a co si přejí, být pozorný, trpělivý, empatický, komunikovat nonverbálně, taktlně, pokud je to příjemné, nespěchat, respektovat jedinečnou a důstojnou lidskou bytost. Jestliže dobře porozumíme, čím člověk s demencí prochází, a známe dobře projevy této nemoci, snáze pochopíme, proč se nemocný v daných situacích chová určitým způsobem. Schopnost komunikovat je podmínkou, aby se člověk úspěšně začlenil do svého sociálního prostředí, navazoval a udržoval vztahy. Prostřednictvím komunikace svá sdělení předáváme jiným a naopak přijímáme jejich sdělení. Tato schopnost je u člověka s demencí v důsledku onemocnění velmi poškozena, a to v obou výše uvedených částech. Nejdříve je poškozena verbální složka komunikace. Člověk může být kvůli nedostatečné komunikaci osamocen a izolován, i když je fyzicky obklopen lidmi. Schopnost komunikace však není zcela zničená ani v důsledku pokročilé demence. Stále je možné hledat jiné formy komunikace, kterými jedinec ještě disponuje, jednoduchá verbální i nonverbální sdělení, kterým rozumí, gesta a chování, jimiž nám naopak chce něco sdělit. I verbální

sdělení, které zdánlivě nemá význam, může mít význam skrytý, jenž není vyslovenými slovy vyjádřen. Pečující si velmi usnadní situaci a zpříjemní péči jak seniorům s demencí, tak sami sobě, pokud se naučí tuto nonverbální komunikaci reflektovat, rozumět jí a používat.

4 Aktivizace v domovech pro seniory

„Prioritním požadavkem pro celý lidský organizmus od početí až do smrti je dostávat správné podněty na správném místě, ve správný čas a v přiměřeném množství a kvalitě.“

(Kleветová, Dlabalová, 2008, s. 58)

Jak uvádí Rheinwaldová (1999), ve stáří je vždy nutné hledat pozitivní aspekty a vyhnout se negativním představám o stárnutí, které vedou k obavám a strachu. Nepříjemné symptomy stáří se objevují ve větší míře u těch, kteří si myslí, že mají život za sebou a očekávají sestup začínající penzí a končící smrtí. Zdravější a plní energie jsou naopak ti, kteří o létech nepřemýšlejí, jsou aktivní a věří, že na ně ještě mnoho příjemných životních zážitků čeká. Tvořivý mechanismus mysli je schopen uskutečňovat naše představy, myšlenky a pocity. Většina fyziologů a lékařů se shoduje v tom, že činnost, i když namáhavá, vede v každém věku ke zdraví. Například na to, abychom cvičili, nejsme nikdy příliš staří. Možná, že jsme nemocní, ale ne staří. V tom je rozdíl. Je chybou myslet si, že máme zásobu energie, kterou je třeba si šetřit. V chodu se udržujeme právě činností. Odpočívat máme až po ní. Nečinný život je nebezpečím pro zdraví, protože špatná fyzická kondice vede ke snížení rezistence proti infekcím a pomalejšímu zotavování z nemocí a zranění.

„Již velmi mírná duševní aktivita snižuje riziko vzniku Alzheimerovy choroby. Tělesná aktivita cvičí nejen naše svaly a klouby, ale i náš mozek. Ten, kdo se udržuje v dobré tělesné kondici, z toho bude později profitovat i kognitivně. Proč tomu ale tak je a o jaké základní biologické mechanismy se jedná, je stále ještě nejasné. Jisté je pouze to, že efekt tréninku souvisí s plasticitou, tedy se změnami na úrovni mozkových struktur. Srozumitelným vysvětlením je, že si díky tréninku v mladém věku vytvoříme určitou rezervu plasticity, která nám ve stáří nebo v případě nemoci umožní lepší kompenzaci ztrát. To by vysvětlovalo fakt, že ten, kdo se po celý život udržoval v dobré kondici, si ji snadněji udrží i ve stáří.“

(Kempermann in Gruss, 2009, s. 36)

Udržovat si fyzickou kondici cvičením a procházkami je dle Dienstbiera (2009) potřebné i ve stáří. Cvičení se musí volit dle zdravotního stavu tak, aby se posilovalo celé tělo. Pokud byl člověk aktivním sportovcem v mladším věku, není důvod, aby ve starším věku přestal cvičit a sportovat. Pouze se musí náročnost a délka cvičení a sportování přizpůsobit věku, druhu sportu a závažnosti vlastních zdravotních potíží. Nečinnost oslabuje svaly včetně srdečního. Fyzická aktivita je důležitá pro udržení hmotnosti, ohebnosti i kloubů, pro posilování svalů, podporuje činnost kardiovaskulárního a pulmonálního systému. Nemocné osoby se srdeční vadou nebo po infarktu myokardu, dále onkologičtí pacienti a osoby

s poruchou páteře musí konzultovat se svým ošetřujícím lékařem, které cviky a s jakou intenzitou mohou cvičit.

4.1 Motivace uživatelů k účasti na programech

„Motivace je hybnou pákou lidského chování, která nás nutí uspokojovat své vlastní potřeby. Podkladem motivace je úsilí organismu dosáhnout rovnováhy mezi sebou a prostředím takovými činnostmi, které vedou k vlastnímu uspokojení a soběstačnosti. Seniory je třeba povzbudit ve správném postoji a je třeba jim podat informaci, že daný problém skutečně zvládnou. Personál svým chováním podává zprávu, že věří v jejich schopnosti.“

(Klevetová, Dlabalová, 2008, s. 35)

Dle Rheinwaldové (1999) si pracovníci v domovech pro seniory stěžují na malý zájem o programy, které jsou uživatelům nabízeny. Říkají, že senioři místo účasti raději vysedávají na chodbách a po pokojích nebo jedí. Jaké jsou příčiny malé účasti na programech? Starší lidé se bojí experimentovat s novými zážitky, s něčím, co je jim cizí. Co když budou dělat něco, co neznají? Bojí se představy, že budou zesměšněni, že neobstojí, nebudou něčemu rozumět. Někteří se mohou cítit nevhodně, protože jsou si vědomi své nadváhy, fyzických znevýhodnění, inkontinence, problémů se zubními protézami, proto se raději skupinovým problémům vyhýbají. Úspěšné činnosti jsou takové, při kterých se pracovníci dovedou zasmát i sami sobě a ukázat seniorům, že oni také nejsou dokonalí, že i oni mají své chyby a vše neumějí. Důležité je najít konkrétní důvody neochoty účastnit se určitých programů tak, aby bylo možné zbavit uživatele strachu z nových činností. Pracovníci se musí snažit všechny důvody pochopit a porozumět negativním pocitům.

Dále Rheinwaldová(1999) uvádí, že není třeba, aby se klient hned k aktivitě připojil. Senioři by měli mít možnost si vybrat, vyhnout se jí, pozorovat ji nebo se účastnit. Pracovnice by měla nejdřív pozvat váhající seniory, aby se přišli podívat. Stačí, když pasivně pozorují, co se dělá. Tím se nejlépe zbaví strachu a dříve nebo později se ke skupině aktivně připojí. Účast je třeba vždy ocenit a odměnit. I když jsou určité činnosti doporučeny lékařem nebo terapeutkou, musí mít senioři možnost si sami vybrat. Činnosti musí být pro seniory zajímavé, aby jim něco přinesly. Důležité je seniory důkladně informovat o jednotlivých aktivitách. Pracovnice popíše, co se bude dělat, kde se skupina sejde, jestli se bude sedět, stát nebo chodit, jak daleko bude toaleta. Vysvětlí, co senioři získají. Mohou se naučit něco nového, pobavit se, protáhnou, seznámit se. Při jednání se seniory musí mít pracovníci stále na mysli všechny důvody, které jim brání účastnit se aktivit a motivovat seniory chápavým postojem,

ujišťováním o bezpečí a pohodě. To se povede, získají-li jejich důvěru tím, že s nimi budou jednat trpělivě, s pochopením a náležitou úctou, jak to jejich stáří vyžaduje. Personálem nejvíce oblíbenou kategorií uživatelů jsou motivovaní uživatelé, kteří jsou ochotni účastnit se s radostí všech aktivit. Dělí se do dvou skupin. Do té první patří lidé, kteří umějí činnosti vymýšlet, organizují sami různé akce a denně se účastní nabízených programů. Ke druhé skupině patří senioři, kteří sice radostně zdraví a ptají se, co se kde bude dělat, ale čekají, kam budou přiděleni nebo nasměrováni. Nemají vlastní iniciativu. Tyto seniory se snažíme vést k tomu, aby sami dělali vše, co dokážou a seznamujeme je s lidmi stejných zájmů. Učíme je samostatně se rozhodovat. Aktivity musí uspokojovat především zájmy uživatelů.

4.2 Zásady při vytváření programů

Rheinwaldová (1999) uvádí, že program musí být pestrý, zahrnovat plánování společenských a jiných účelových činností, a to jak pro jednotlivce, tak skupiny. Aktivity musí být navrženy tak, aby činily život smysluplnější, aby udržovaly a maximálně stimulovaly fyzické, mentální, společenské a emoční schopnosti seniorů. Senioři mají být povzbuzováni k účasti na činnostech, vytvořených podle jejich individuálních potřeb. Je vítána aktivní spolupráce. Plán aktivit je třeba stanovit na den, týden, měsíc a rok. Personálu pomáhá při jeho činnosti a také stimuluje k účasti na dopředu naplánovaných programech. Senioři mají rádi, když jsou akce včas připravené. Některé dny je možné pravidelně vyhradit pro určité činnosti. Senioři mají rádi určitou rutinu a mohou si tak zvyknout účastnit se. Každá aktivita musí být pravidelně hodnocena, zda je pro seniory stále vhodná. Při plánování je proto důležitá určitá pružnost, aby bylo možné programy podle potřeby obměňovat a zahrnovat do nich nové, obohacující činnosti a nápady, které by splňovaly očekávání pracovníků i klientů a mít stále na paměti, že nejdůležitějším faktorem je zájem klientů. Klíčem ke kvalitním programům je motivovaný personál, který zajišťuje efektivní vedení, adekvátní zdroje a inovační plánování.

5 Aktivity vhodné pro seniory

„Pro starší lidi má nesmírný význam jejich životní příběh, z něhož čerpají v přítomnosti a o který významně opírají svou budoucnost. U starších osob bývají upevněny stereotypy, které často nechtějí měnit. Mnozí se vzpírají získávání nových vědomostí, vzpomínají na „staré dobré časy“ a brání se zapojení do současného moderního světa. Stává se, že své prožitky berou jako dogma a vydávají je za praktickou životní zkušenost. To starého člověka vede někdy k zaujatosti a nedůvěře k okolí i k odlišnému náhledu na přijímání nových informací. Moderní přístup ale usiluje o to, aby senior plánoval nejrůznější aktivity až do vysokého stáří. My ostatní u něj musíme najít správné motivační páky, aby chtěl o svůj rozvoj usilovat.“ (Kleветová, Dlabalová, 2008, s.54)

„Kvalitní program je nejen nutným doplňkem péče o seniory, ale je vysoce terapeutický a důležitý pro jejich duševní a fyzický stav. Poskytuje lidem nutnou fyzickou činnost, adekvátní mentální stimulaci a příležitost ke vzájemnému sblížení a společenskému životu, který je pro psychiku člověka nutný.“ (Rheinwaldová, 1990, s. 12)

5.1 Trénink paměti

S přibývajícím věkem ubývá paměťové výkonnosti a zhoršuje se především krátkodobá paměť. Návodem na zlepšení duševní výkonnosti je určité nácvik paměti, neboť pokud není paměť dostatečně stimulována, dochází k jejímu úbytku. Paměť můžeme trénovat celou řadou různých aktivit, jako třeba luštěním křížovek a kvízů, četbou novin nebo časopisů, poznáváním nových míst a hraním různých her, jako je například slovní fotbal, karty, šachy a jiné.

Suchá (2008) uvádí, že významnou pomůckou pro lepší zapamatování informací mohou být paměťové techniky- tzv. mnemotechniky. Ty umožní přesun informací z krátkodobé do dlouhodobé paměti.

- **Technika loci** - používá se pro zapamatování informací s důrazem na jejich přesnou posloupnost.
- **Kategorizace** - spočívá v tom, že si informace rozdělíme na základě nějaké společné vlastnosti do několika menších skupin zhruba po 5-6 jednotkách.
- **Akronyma** - jedná se o slova, která si vytvoříme jako pomůcku a naučíme se je. Zpravidla jsou nesmyslná a skládají se z počátečních písmen slov, jež si máme zapamatovat.

- **Akrostická mnemonika** - je založena na tom, že počáteční písmena pojmů, na něž si máme vzpomenout, stojí zároveň na začátku slov, ze kterých lze složit zapamatovatelnou větu.
- **Vytvoření do menších celků a vytvoření asociací** – tato technika je velice výhodná pro zapamatování nějakého delšího čísla, číselné řady. Číslo je třeba rozdělit na menší úseky a ty si ztotožnit s nějakým známým číslem například letopočet, datum narození. Tyto jednotlivé části celého čísla je možno třeba ještě poskládat v nějaký příběh a ten si zapamatovat.
- **Zapamatování pomocí příběhu** – tuto techniku použijeme tehdy, když si potřebujeme zapamatovat větší množství různorodých slov, u kterých záleží na pořadí. Snažíme se pospojovat si slova do souvislosti, vytvořit si příběh a ten si zapamatovat.
- **Strategie prvního písmene** – jde o variantu techniky kategorizace v případě většího „balíku“ informací, když nezáleží na pořadí. Slova si můžeme rozdělit do menších skupinek podle stejných počátečních písmen, což pak usnadní vybavení těchto informací.

Dobře pracující paměť je pro každého člověka důležitým předpokladem k posílení sebedůvěry. Na každém z nás záleží v jakém stavu si paměť či duševní schopnosti uchová. Procvičování paměti ve stáří je tedy vhodná aktivita, která pomáhá zlepšit nebo alespoň udržet dosavadní stav paměti.

5.2 Canisterapie

Canisterapií rozumíme využití psů v podpůrné alternativní terapii. Pes napomáhá v navození vzájemného kontaktu mezi klientem a terapeutem, k celkovému rozvoji, aktivizaci a stimulaci klienta. Pes je pro klienta velký motivační činitel a dokáže přispět i k utlumení nežádoucích a negativistických projevů klienta. Pozitivní účinky canisterapie můžeme pozorovat jak u kontaktu psa s klienty zdravotně postiženými nebo jinak znevýhodněnými, tak u klientů intaktních. Přispívá k rehabilitaci, edukaci i reedukaci.

Canisterapii můžeme členit z hlediska počtu klientů na individuální a skupinovou, přičemž obě formy mají své opodstatnění a záleží na terapeutovi, jakou formu si zvolí a proč. Individuální forma bývá preferována více u imobilních klientů a zpravidla stěžejní částí této terapie je tzv. relaxační část. Skupinová forma má tu výhodu, že uspokojí více klientů najednou. Bývá preferovaná spíše u klientů mobilních. Stěžejní částí této terapie bývá zpravidla tzv. část aktivní. (Vrbová in Müller, 2007)

5.3 Arteterapie

Arteterapii se seniory rozpracovala Langartenová. U této populace je arteterapie aplikovaná u cvičení krátkodobé paměti, pro posílení vlastní hodnoty, jako pomůcka rehabilitace jemné motoriky. Vhodná je zejména keramická hlína. Arteterapie pomáhá seniorům v přizpůsobování se novým životním podmínkám, poklesu fyzických sil, ztrátě zdraví, specifickým seniorského věku a s ním spojeným změnám v sociální a ekonomické oblasti.

Arteterapie se seniory má jako hlavní strategii práci s klientem řešícím aktuální problém, práci s technikami a médii odpovídajícími věku klientů. Hlavním cílem je posílení smyslu pro důstojnost. Arteterapie se seniory se snaží aktivizovat zbytky jejich vitality, flexibility, stimulovat jejich kreativitu.

Arteterapie s pacienty trpícími Alzheimerovou chorobou mají následující rysy charakteristické pro jejich výtvarné projevy:

- výrazně prodloužené tvary objektů,
- chaotické uspořádání objektů,
- přechod od realistického zobrazování konkrétních objektů k jejich lineárnímu zobrazení fragmentálním stylem,
- ornaentalizace,
- větší úspěchy v kolážových technikách.¹⁾

(Šicková, 2002 in Müller, 2005, s.71)

Jak uvádí Liebmann (2005) u seniorů v instituci budou výtvarná sezení vždy „zaměřena na realitu“ a na takové činnosti, které jim pomohou udržovat pozornost při každodenních úkolech tak, že budou nadále schopni vypořádat se podle svých možností s mnoha praktickými věcmi. Některým může pomoci též zapojení se do takové činnosti, která jim pomáhá rozpomínat se na vlastní úspěchy a dodává jim pocit vlastní důstojnosti.

5.4 Další aktivity a terapie vhodné pro seniory

Proces stárnutí lze ovlivnit jednou důležitou aktivitou, a to fyzickou, neboť s přibývajícím věkem dochází v organismu k mnoha změnám, které jsou příznakem tělesného a psychického opotřebení, a proto je zachování pohybu ve stáří velmi důležitým předpokladem k udržení dobrého zdraví a rovněž psychické pohody. Pro seniory je vhodná řada různých druhů cvičení

¹⁾ přeloženo ze slovenštiny

a pohybových aktivit, ale je nutné zohlednit i situace, kdy musí být pohyb realizován omezeně a pod dohledem. Náročnost a délku cvičení je třeba přizpůsobit věku, také druhu pohybových a závažnosti vlastních zdravotních obtíží. Cvičení sice mnohdy neumožní zcela odstranit potíže, ale může podstatně snížit jejich další rozvoj.

Dle Rheinwaldové (1999) by cvičení mělo probíhat denně, ať ve formě kalisteniky, zahradničení, procházek apod. Slovo cvičení však uživatele odrazuje, a proto je vhodnější pojmenovat pohybový program přitažlivěji, například protažení nebo rozhýbání.

Další vhodnou metodou, kdy můžeme využít aktivity uživatele je **ergoterapie**. Slovo ergoterapie pochází z řečtiny a doslovně znamená „léčbu prací“. Je to metoda, která pomáhá vrátit člověka do života vinou ztráty soběstačnosti, například po mozkové mrtvici nebo po úrazu, či vlivem stárnutí. Hlavním terapeutickým prostředkem je smysluplná činnost, při jejíž volbě má ergoterapeut vycházet především ze zájmu jedince, kterého by měly jednotlivé činnosti nejen zajímat, ale také těšit a bavit. Cílem ergoterapie je dosažení soběstačnosti v co nejvyšší míře a to jak v běžných denních činnostech, tak v pracovních činnostech i ve volnočasových aktivitách.

Muzikoterapie je léčebná metoda, jejímž terapeutickým prostředkem je využívání příznivých zvukových vibrací. Zvukové vibrace mohou být nejen hudba, ale v podstatě jakékoliv jiné zvuky například zvuky přírody, zpěv ptáků, bubnování na bubny, zvuk zvonů, šplouchání moře atd. Léčebnou metodou je například hra na hudební nástroje, zpěv nebo vytřukávání různých rytmů, tak i poslouchání hudby a její vnímání.²⁾

Zpěv lidových písní je v domovech pro seniory jedna z nejoblíbenějších činností. Zpěv přináší příjemné vzpomínky, radostnou náladu a navíc se procvičuje paměť vybavováním textů písní. Velmi oblíbené je využívání různých nástrojů, jako jsou činely, zvonečky, nebo tamburíny. U uživatelů s demencí může hudba nejen přispět k celkovému zklidnění, ale také k navázání dobré pohody a snížení náladovosti.

5.5 Relaxace

Staří lidé v domovech pro seniory se každodenně potýkají se stresem, ať už je to procesem adaptace na nový životní styl v domově, soužitím se spolubydlícími, ztrátou soběstačnosti,

²⁾ Odborný zdravotnický seminář. Aktivizační a relaxační metody u seniorů

osamělostí nebo ubýváním sil a smyslových schopností.

Proto jak uvádí Walsch (2005), jsou relaxační cvičení pro starší lidi neobyčejně prospěšná, přináší žádoucí uvolnění a omezují úzkostné stavy. Podaří-li se seniory naučit technikám, které jim umožní, aby se sami mohli kdykoli uvolnit, stanou se nezávislejšími a budou více schopni mít svůj stav pod kontrolou. Jakmile se přesvědčí, že je v jejich silách překonávat různé úzkosti, zvýší se jejich sebedůvěra a díky ní zvládnou i záležitosti vážnější. Úzkost je v zásadě přirozený a užitečný jev, ale velmi snadno se vymkne kontrole a začne působit destruktivně. Relaxační výcvik napomáhá růstu sebedůvěry. S tím, jak sebedůvěra překonává strach, ubývá úzkostných a panických stavů.

„K relaxačním cvičením není třeba žádné speciální vybavení a nejsou náročná na čas. Přínos hlubokého uvolnění pomocí některé relaxační techniky nelze ani dostatečně slovně vyjádřit. Teprve vlastní zkušenost umožní představu o blahodárnosti těchto cvičení pro nervovou soustavu. Relaxační techniky se provádějí v lehu na zádech (nohy mírně od sebe, ruce volně podél těla). Je možno je praktikovat i v lehu na břiše (hlava položena na jednu z tváří a popřípadě také v jakémsi pohodlném sedu. Relaxační techniky je třeba praktikovat pravidelně a dodržovat ve stejnou denní hodinu. V případě špatného spánku může přinést ranní relaxace příjemné osvěžení. Relaxace zařazovaná po skončení pracovního dne umožňuje uvolnění nahromaděného napětí a odstraňuje únavu. Relaxace prováděná těsně před spánkem představuje možnost rychlejšího usínání a celkově hlubšího a klidnějšího spánku.“ (Mikulová, Svoboda, 1994, s. 148)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Metodologická východiska praktické části

Předkládaná kapitola se zabývá vymezením a charakteristikou metody, která byla při šetření použita, stanovením hlavního cíle práce, dílčích cílů a metodou sběru dat. Sběr dat byl proveden v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži, kde byla autorka bakalářské práce zaměstnaná jako pracovnice v sociálních službách. Toto zařízení, ve kterém se šetření uskutečnilo je v této kapitole popsáno a je zde také uveden vzorek průzkumu. V závěru této kapitoly se budeme zabývat popisem vlastního zkoumání.

6.1 Volba metodologie

Pro průzkum realizovaný v praktické části bakalářské práce je zvolena metoda kvalitativního šetření. *„Kvalitativní metody se užívají k odhalení a porozumění k tomu, co je podstatou jevů, o nichž toho ještě moc nevíme. Mohou být také použity k získání nových a neotřelých názorů na jevy, o nichž už něco víme. V neposlední řadě mohou kvalitativní metody získat o jevu detailní informace, které se kvantitativními metodami obtížně podchycují.“* (Strauss- Corbinová, 1999, s. 11)

„Při kvalitativním výzkumu výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek. Seznamuje se s novými lidmi a pracuje přímo v terénu, kde se něco děje.“ (Hendl, 2005, s. 50)

Dále je podle Hendl (2005) výhodou kvalitativního přístupu získání hloubkového popisu případů. Nezůstáváme na jeho povrchu, provádíme podrobnou komparaci případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy. Citlivě zohledňujeme působení kontextu, lokální situaci a podmínky. Kvalitativní výzkum používá celou řadu postupů, aby zajistil hodnověrnost svých výsledků.

6.2 Cíl průzkumu a průzkumné otázky

Cílem praktické části bakalářské práce je zjistit, jaké aktivizační programy jsou uživatelům Domova pro seniory U Kašny nabízeny, jestli je nabídka aktivizačních činností dostatečná a pestrá, zda a v čem vidí uživatelé přínos aktivizačních činností.

Dílčím cílem bylo zjistit:

- 1) Jakým způsobem jsou uživatelé o nabízených aktivitách informováni.
- 2) Jak tráví uživatelé svůj volný čas mimo „všední dny“, tedy o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků, a jaké aktivizační programy jsou jim v tyto dny nabízené.

3) Náhled aktivizační pracovnice na aktivizační činnosti realizované v Domově pro seniory U Kašny.

Uvedený cíl práce je zformulován do průzkumných otázek:

- 1) Jaké aktivizační programy jsou uživatelům Domova pro seniory U Kašny nabízeny?
- 2) Vnímají a hodnotí uživatelé nabídku aktivizačních programů jako dostatečnou a pestrou?
- 3) Jsou pro uživatele aktivizační programy přínosné? Pokud ano, v čem vidí uživatelé domova pro seniory přínos aktivizačních programů?
- 4) Jakým způsobem jsou uživatelé o nabízených aktivitách informováni?
- 5) Jak tráví uživatelé svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?
- 6) Jaké aktivizační činnosti o sobotách, nedělích a tématické programy v době vánočních svátků jsou uživatelům nabízeny?
- 7) Jak nahlíží aktivizační pracovnice na aktivizační činnosti realizované v Domově pro seniory U Kašny?

Formulování průzkumných otázek je velmi důležité a je předpokladem pro dosažení vytyčeného průzkumného cíle.

Podle Hendla (2005) v typickém případě kvalitativní výzkumník vybírá na začátku výzkumu téma a určí základní výzkumné otázky. Otázky může modifikovat nebo doplňovat v průběhu výzkumu, během sběru nebo analýzy dat. Z tohoto důvodu se někdy kvalitativní výzkum považuje za emergentní nebo pružný typ výzkumu. V jeho průběhu nevznikají pouze výzkumné otázky, ale také hypotézy a nová rozhodnutí, jak modifikovat zvolený výzkumný plán a pokračovat při sběru dat i jejich analýze. Práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva. Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, provádí deduktivní a induktivní závěry.

6.3 Metody sběru dat

Samotnému průzkumnému šetření ve formě rozhovoru předcházelo pozorování. Zúčastnili jsme se dvou aktivizačních činností. První z aktivizačních činností, kterou připravily aktivizační pracovnice pro imobilní uživatele a uživatele s demencí, bylo cvičení „nejen pro zdraví“. Tato aktivizační činnost probíhala asi 1 hodinu a účastnilo se jí 16 uživatelů. Druhou z aktivizačních činností byl turnaj v šípkách. Této aktivity, trvající 1 hodinu se účastnilo 13 mobilních, částečně mobilních a imobilních uživatelů. (Příloha č.5)

Průzkumné pozorování umožnilo vybrat ty uživatele, kteří souhlasili s pozdějším rozhovorem. Docházelo k vytipování uživatelů a následné spolupráci. Pro realizaci šetření byli vybráni uživatelé dle kritérií, které jsou uvedeny v podkapitole 6.4.

Pedagogické pozorování je nejstarší a nejrozšířenější metodou získávání dat v pedagogické realitě. Bývá definováno jako „*sledování smyslově vnímatelných jevů, zejména chování osob, průběhů dějů aj.*“ (Průcha, Waltrová, Mareš, 2001 in Chráska, 2007, s. 151)

Vlastnosti dobrého pedagogického pozorování Chráska (2007):

- specifikace objektu pozorování, (odpovídající na otázku „*Co se má pozorovat*“).
- zaměřenost pozorování na cíl, (odpovídající na otázku „*Co je třeba zjistit*“).
- organizovanost pozorování, (odpovídající na otázku „*Jak toho dosáhnout*“).
- přesný záznam pozorování, (odpovídající na otázku „*Jak to zachytit*“).

Při průzkumném šetření je zvolená metoda k získání kvalitativních dat rozhovor. Velkou výhodou rozhovoru je navázání osobního kontaktu, u něhož můžeme sledovat reakce respondentů na kladené otázky a podle nich usměrňovat jeho další průběh.

Dle Hendela (2005) se dělí rozhovory na:

- strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami,
- rozhovor pomocí návodu,
- narativní rozhovor,
- fenomenologický rozhovor.

Pro průzkum realizovaný v praktické části bakalářské práce je zvolen strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami.

„Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami sestává z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž mají jednotliví respondenti pečlivě odpovědět. Tento typ rozhovoru se používá, když je nutné minimalizovat variace otázek kladených dotazovanému. Redukuje se tak pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně strukturně lišit. Základním účelem tohoto typu interview je co nejvíce minimalizovat efekt tazatele na kvalitu rozhovoru. Data z takového interview se snadněji analyzují, protože jednotlivá témata se lehce v přepisu rozhovoru lokalizují. Tento typ rozhovoru je vhodný, pokud ho nemáme možnost opakovat.“ (Hendel, 2005, s. 173)

Metoda rozhovoru byla vybrána z několika důvodů. Jedním z důvodů byl poznatek z praxe, že si většina seniorů ráda pohovoří. Předpoklad proto byl, že rozhovor bude pro seniory příjemným zpestřením dne, tudíž nebude problémem získat pro realizaci šetření dostatek respondentů. Další výhodou rozhovoru spočívá v možnosti případného upřesnění otázky, pokud by uživatel některé zcela neporozuměl. Dále touto metodou ponecháme prostor uživatelům k vyjádření svých názorů. Kladené otázky byly předem připraveny a jsou součástí Přílohy č.1. V Příloze č.2 jsou uvedeny otázky kladené aktivizační pracovníci. Před vlastním rozhovorem neměli uživatelé ani aktivizační pracovníci otázky k dispozici.

Schéma rozhovoru s uživateli Domova pro seniory se skládá ze 28 otázek. První okruh otázek je zaměřen na aktivizační činnosti, které Domov pro seniory uživatelům nabízí. Zjišťujeme, jaké aktivity senioři navštěvují a jakým způsobem jsou o nabízených aktivitách informováni. Dále se ptáme uživatelů, jakých aktivizačních činností se rádi účastní a co jim tyto aktivity přináší. Druhým okruhem dotazů zjišťujeme nakolik jsou uživatelé spokojeni s nabízenými aktivizačními činnostmi. Poslední otázka je doplňující. Touto závěrečnou otázkou je umožněno uživateli, aby na závěr rozhovoru poskytl pro něj potřebné doplňující informace. Získaná data byla fixována audio záznamem.

6.4 Výběr vzorku

„Podobně jako v lidském životě ani v pedagogickém výzkumu není zpravidla myslitelné, abychom prozkoumali všechny jedince (nebo situace), které nás zajímají. Svoje zjištění opíráme většinou jen o znalost určitého vzorku (výběru). Jde o to, aby vlastnosti námi vybraného vzorku byly pokud možno stejné jako vlastnosti celé skupiny (lidí nebo situací), kterou zkoumáme. Požaduje se, aby vzorek vybraných jedinců (situací) byl co nejvíce reprezentativní.“ (Chráška, 2007, s. 19)

Vzorkem pro průzkum realizovaný v praktické části bakalářské práce jsou uživatelé Domova pro seniory U Kašny Kroměříž.

Domov pro seniory U Kašny je příspěvkovou organizací zřízenou městem Kroměříž za účelem poskytování kvalitních sociálních služeb seniorům v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Zařízení poskytuje službu od 1.9.2002. Domov se nachází v centru města Kroměříže, v jehož těsné blízkosti je kostel Nanebevzetí Panny Marie. Začlenění do městské zástavby umožňuje klientům jednodušší integraci do života. Téměř všechna veřejná zařízení jsou pěšky snadno dostupná.

Domov tvoří komplex tří nově zrekonstruovaných budov, součástí jsou také tři společné terasy a uzavřený dvorní trakt. Kapacita zařízení je 80 uživatelů. Soběstační uživatelé bydlí v pokojích jednolůžkových, imobilní v pokojích dvoulůžkových. Součástí všech pokojů je předsíň a sociální zařízení se sprchovým koutem. V jednolůžkových pokojích a pokojích pro manželské dvojice je navíc kuchyňská linka. Převážná část pokojů dvoulůžkových má svůj balkon. K podávání jídla slouží uživatelům 4 jídelny, dále mohou klienti využívat 2 kulturní místnosti a 2 společné koupelny vybavené masážní vanou. Součástí vybavení domova jsou i základní rehabilitační přístroje, pomůcky a také knihovna.

Domov pro seniory zajišťuje pro uživatele dle jejich potřeb:

- ubytování,
- stravování (částečně i dietní) včetně pomoci při podávání stravy,
- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- komunikaci s klientem,
- praní prádla a jeho drobné opravy,
- úklid,
- podporu zájmových aktivit, aktivizační a kulturní programy,
- rehabilitaci,
- sociální a ošetrovatelskou péči,
- služby pedikérské a kadeřnické,
- péči duchovní,
- další úkony v rámci fakultativních služeb.

Do zařízení dochází pravidelně 1 x týdně a dle potřeby praktický lékař, psychiatr 1 x za měsíc a dle potřeby.

Pravidla pro přijetí:

1. V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost, zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.
2. Do domovů pro seniory mohou být přijati žadatelé, kteří splňují podmínky přiznání starobního důchodu, popř. jsou uznáni plně invalidní.
3. SSKM neposkytují služby pro občany se syndromem závislosti na alkoholu a omamných látkách, duševním onemocněním, psychotiky a psychopaty.

Poskytnutí pobytové služby se vylučuje jestliže:

1. Zdravotní stav osoby vyžaduje poskytnutí ústavní péče ve zdravotnickém zařízení.
2. Osoba není schopna pobytu v zařízení sociálních služeb z důvodu akutní infekční nemoci.
3. Chování osoby by z důvodu duševní poruchy závažným způsobem narušovalo kolektivní soužití.

(dostupné na World Wide Web:

<http://iregistr.mpsv.cz/sluzba/doplňkoveudajesluzby/9297>[cit. 2012-06-09].)

Tab.č.1: Uživatelé Domova pro seniory U Kašny

Věk	Muži	Ženy	Celkem
55 - 74	2	8	10
75 - 84	3	25	28
85 a více	3	39	42
Celkem	8	72	80

Pro výběr vzorku je stanoveno několik kritérií:

- první kritérium - délka pobytu v domově pro seniory (min.1 rok),
- druhé kritérium - výběr seniorů netrpícími těžkým syndromem demence,
- třetí kritérium - ochota zúčastnit se průzkumu.

Pro průzkumné šetření jsou vybráni uživatelé, kteří v domově pobývali minimálně jeden rok, protože jsme předpokládali, že tito uživatelé mají přehled o probíhajících aktivizačních programech. Dále jsou vědomě vybráni jen ti senioři, jimž jejich zdravotní stav, především psychický, umožnil provést rozhovor.

Průzkumu se zúčastnilo celkem 19 respondentek. Z důvodu zachování anonymity jsou respondentky označené číslicí. Tabulka č.2 nám představuje věk jednotlivých respondentek, délku dosavadního pobytu v Domově pro seniory a mobilitu.

Tabulkač.2 Věk, délka pobytu, mobilita respondentek

Uživatel	Věk	Délka pobytu	Mobilita
Uživatelka č.1	66	15	mobilní
Uživatelka č.2	69	2	částečně mobilní
Uživatelka č.3	89	5	mobilní
Uživatelka č.4	85	4	mobilní
Uživatelka č.5	74	4	částečně mobilní
Uživatelka č.6	81	3	částečně mobilní
Uživatelka č.7	76	3	mobilní
Uživatelka č.8	74	3	imobilní
Uživatelka č.9	84	3	mobilní
Uživatelka č.10	94	2	mobilní
Uživatelka č.11	92	2	částečně mobilní
Uživatelka č.12	83	2	částečně mobilní
Uživatelka č.13	70	7	imobilní
Uživatelka č.14	92	10	imobilní
Uživatelka č.15	92	6	imobilní
Uživatelka č.16	84	10	mobilní
Uživatelka č.17	83	4	mobilní
Uživatelka č.18	88	4	částečně mobilní
Uživatelka č.19	86	2	imobilní

6.4.1 Aktivizace seniorů v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži

O všech oblastech aktivizace seniorů v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži jsme hovořili s aktivizační pracovníci, proto jsme použili i přímých citací této pracovnice. Na aktivizaci uživatelů se podílí dvě aktivizační pracovnice a pracovnice v sociálních službách. Dále jsme zjistili v rámci pozorování, že uživatele se zdravotním postižením navštěvuje dobrovolnice, která si s nimi povídá a provádí různé aktivizační činnosti.

Jak je uvedeno v podkapitole 6.4 Domov pro seniory U Kašny v Kroměříži tvoří komplex tří nově zrekonstruovaných budov. Aktivizační pracovnice realizují aktivizační činnosti na všech třech budovách. Na první budově je umístěno 19 uživatelů, na druhé 14 uživatelů a na třetí budově 47 uživatelů. *„My děláme aktivizační programy na třech budovách. Na první budově jsou mobilní klienti, ještě soběstační, průměrem se účastní 8 - 10 klientů. Na třetí budově jsou klienti s těžším zdravotním postižením, se zrakovými handicapy, se sluchovými handicapy, s různými stupni a typy demencí. Tady spíše preferujeme individuální přístup, i když jsou ve skupince, stejně s nimi pracujeme individuálně. Průměr je 25 klientů s individuálním přístupem. Pokud děláme skupinku, průměrná účast ze druhé a třetí budovy je zhruba 10 mobilních klientů.“*

Domov pro seniory U Kašny nabízí pro uživatele široké spektrum aktivizačních činností. Pro tyto činnosti mají uživatelé k dispozici dvě kulturní místnosti a jednu místnost vyčleněnou pro pracovní terapie.

Týdenní aktivity

- procvičování jemné motoriky - ergoterapeutický stolek, provlékačky, dřevěné mozaiky,
- cvičení pro zdraví a krásu - cvičení s míčem (overball), s činkami, s provázkem,
- cvičení na šlapadle,
- trénink paměti,
- reminiscence – besedy nad fotografiemi klientů – individuální formou,
- čtení na pokračování,
- hra pexeso uzpůsobená pro uživatele se zdravotním postižením.

Měsíční aktivity

- muzikoterapie,
- kavárnička pro dříve narozené – besedy o městech a vesnicích Kroměřížska,
- kroužek ručních prací – výroba mýdel, košíků z pedigu, obrázků ubrouskovou technikou, zápichů do květináčů,
- sportovní aktivity – rybolov, hod na cíl, turnaje v šípkách, kuželky,

- masáže akupresurními pomůckami,

- společenské hry – Ubongo, Česko v otázkách, Carcassone, český film, karetní hry – Žolík.

Další možnosti nabízených aktivit: tanečky pro seniory, koncerty a různá kulturní vystoupení, výlety, výstavy výrobků klientů, je organizován sportovní den, mikulášská nadílka.

1x za 14 dní půjčují aktivizační pracovníce uživatelům knihy.

Aktivizační činnosti probíhají po celý týden včetně sobot a nedělí. Aktivizační pracovníce si připravují tzv. „Týdenní plán aktivizací pro klienty,“ jehož ukázka je součástí Přílohy č.7. *„Každý týden v pátek odpoledne si s kolegyní sedneme a sestavíme týdenní plán programů pro klienty, tak aby byl pestrý, zahrnoval co nejvíce různorodých aktivit a klienty zaujal. Každý klient by měl možnost si v tom najít to svoje.“* Pracovnice v sociálních službách se řídí podle „Týdenního plánu aktivizace potřebných klientů“ prováděných PSS. (Příloha č.8)

Aktivizační programy mohou mít různou formu uskupení. *„Realizujeme všechny formy, jak individuální, pracujeme s klienty, kteří jsou zdravotně postižení, mají zrakový handicap, sluchový handicap nebo mají různou formu demence. Děláme i menší skupinky, třeba dvou, tři, čtyřčlenné. Děláme i velké skupiny. Konkrétně prázdninové kuželkářské ligy se účastní 25 klientů.“* Provedené aktivizační činnosti a seznam uživatelů, kteří aktivizační programy navštívili, zapisují aktivizační pracovníce denně do „Denního hlášení skupinové aktivizace.“ Pracovnice v sociálních službách totéž zapisují do Edukační knihy.

6.5 Průběh průzkumu

Jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole, nejdříve bylo na základě pozorování probíhajícího účasti na aktivizačních činnostech vytipováno a následně osloveno 20 uživatelek. Uživatelky byly požádány o průzkumný rozhovor. Byl jim vysvětlen důvod a účel rozhovoru. Žádná z uživatelek rozhovor neodmítla.

Na počátku šetření respondentky podepsaly informovaný souhlas s rozhovorem vedeným pro účely bakalářské práce. Poté byly respondentky informovány o tom, že mohou rozhovor kdykoliv přerušit a pokud se jim bude zdát některá otázka nepříjemná, nemusí odpovídat. Respondentky byly také ujištěny, že bude zachována jejich anonymita. Na otázku, zda smí být rozhovor nahrán na diktafon všechny respondentky odpověděly souhlasně.

Rozhovory probíhaly především na pokojích uživatelek, pouze tři rozhovory proběhly v kulturní místnosti. Samotný rozhovor trval přibližně 45 minut. Vedení rozhovoru bylo u některých respondentů velmi náročné. Časté bylo odbíhání od tématu, proto musela být

stejná otázka několikrát znovu pokládána. Některé odpovědi byly velmi strohé, proto bylo nutností podněcování k rozhovoru. Právě z důvodu příliš častého odbíhání od tématu a nejasných odpovědí byl rozhovor s jednou z respondentek předčasně ukončen. Konečná účast na průzkumném šetření je tedy 19 respondentek.

6.6 Metoda zpracování a analýza dat

Konečným zdrojem dat pro analýzu a interpretaci jsou přepisy rozhovorů. Převedení dat netextové povahy do povahy textové je prvním důležitým krokem, který nazýváme transkripce. Transkribovaná verze rozhovorů s uživateli byla vzhledem k značnému rozsahu (odbíhání od tématu) nepřehledná, proto bylo přistoupeno k tzv. **redukci prvního řádu**. Redukcí prvního řádu rozumíme proces transformace doslovné transkripce do plynulejší podoby vhodnější pro další analytickou práci. Nejjednodušší formou redukce prvního řádu je vynechání všech částí vět, které nesdělují nějakou identifikovatelnou explicitně vyjádřenou informaci. Vynecháváme tedy různě zaznamenané zvuky, slova tvořící tzv. slovní vatu atd. Text bývá dále očištěn od výrazů, jejichž přítomnost spíše narušuje plynulost a které samy nenesou žádnou další informaci. (Miovský, 2006)

U přepisu rozhovorů s uživateli, které jsou součástí Přílohy č.3 byla použita technika redukce prvního řádu. Tato technika byla použita i u přepisu rozhovoru s aktivizační pracovnící. (Příloha č.4)

Pro zpracování získaných údajů byla zvolena **metoda vytváření trsů**, která slouží k seskupování a konceptualizování určitých výroků do skupin, přičemž by tyto skupiny měly vznikat na základě podobnosti mezi jednotlivci. Tímto procesem vznikají obecnější induktivně zformované kategorie, jejichž zařazení do trsu je asociováno s určitými opakujícími se znaky. Společným znakem takového trsu může být tématický překryv, to znamená, že vyhledáváme ve výrocích osob takové pasáže, které se týkají jednoho úzce ohraničeného tématu. (Miovský, 2006)

7 Výsledky šetření v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži

Rozhovory s respondenty vyhodnocené metodou vytváření trsů, byly rozčleněny do kategorií a subkategorií tak, aby směřovaly k hledání odpovědi na průzkumné otázky. Výsledné kategorie a subkategorie jsou doplněny stylisticky neupravenými citacemi respondentů. V některých kategoriích a subkategoriích jsou předloženy vybrané citace respondentů. Přepis rozhovorů se všemi respondenty je součástí Přílohy č.3.

7.1 Nabízené aktivizační činnosti

V rámci průzkumného šetření nás zajímalo, jaké aktivizační činnosti jsou v Domově pro seniory U Kašny nabízeny a jestli tyto aktivizační činnosti respondentky využívají. Na otázku, zda respondentky využívají aktivizační činnosti odpověděly všechny souhlasně.

Uživatelka č.1: *„Tak to je různý, četba, teď začaly ty šipky a tyhle jak se to jmenuje...pomůcky, masážní pomůcky a pak je takový šlapadlo, tady tak na tom šlapou, ale já nešlapu.“*

Uživatelka č.3: *„Tož, do čeho mě dajó tam jdu... na ty hry chodím, na všecko, na šlapání, na cvičení a chodila jsem na ruční práci, ale mám ruky gramlavý, tož na to nemožu chodit.“*

Uživatelka č.5: *„Terapii všelijakou děláme, chodíme na kuželky, na šipky, soutěžíme. Máme tanečky, takový ty sportovní, čtení, jezdíme na kole, někdy cvičíme, někdy máme zpěv.“*

Uživatelka č.8: *„Různý kulturní akce, třeba já nevím, zazpíváme si, divadlo tady nám hrajou, šlapání jak kdyby na kole..“*

Uživatelka č.9: *„Jednak cvičení při hudbě, potom házení šipkama, potom šlapání na šlapadle a samozřejmě masáže.“*

Dále jsme u respondentů zjišťovali, zda jsou v zařízení pořádány kulturní akce, výlety a jestli mají možnost sportovního vyžití.

Kulturní akce

Uživatelka č.1: *„Byl tady z Brna kouzelník, když pozvou nějakýho toho hudebníka, tak hraje na klávesy a zpívá nebo tady byli z Prostějova na kytaru hráli.“*

Uživatelka č.5: *„Oni nám sem chodí...sociální pracovnice udělaly pohádku Pyšná princezna. Bylo to moc hezký, potom tady byl kouzelník, někdy přijdou ti, třebas dechovka, to si zazpíváme s něma, je to takový zpestření.“*

Uživatelka č.13: „*Ano, divadelní představení nebo koncerty. Dojíždí sem různý hudby nebo umělci, tak to nevynechávám.*“

Uživatelka č.18: „*Ano, konají. Zaměstnanci vytvářejí pohádky.*“

Výlety

Uživatelka č.3: „*To je taky krásný, byla jsem na Hostýně, sama z domovu, vedení bylo, ale já stařenka jsem tam byla sama z těch...ale velice, velice, líbilo se mně to.*“

Uživatelka č.4: „*Ano, chodíme vždycky někde, jezdíme, teď jsme byli taky někde, ale já už nevím, loni a letos už jsem jakási....ty oči mě zlobijou.*“

Uživatelka č.16: „*No, taky autobusem jedem tam nebo tam.*“

Uživatelka č.19: „*Ano, byli jsme v Luhačovicích.*“

Sportovní vyžití

Uživatelka č.4: „*Tady máme sportovní, je tady toho máme, šipky házeme, kuželky venku, cvičíme tak do vrchu tak, opravdu je to zábavný a pro tělo je to taky dobrý.*“

Uživatelka č.8: „*Ano, kuželky, pokaždé když jsou, tak tam jdu.*“

Uživatelka č.9: „*Šipky a kuželky.*“

Uživatelka č.15: „*Pořádají se s druhýma domovama takový hry, že se soutěží mezi sebou.*“

Na otázku jaké aktivizační činnosti zařízení uživatelům nabízí nám odpověděla i aktivizační pracovnice.

„*Různá cvičení, máme cvičení s činkami, s míči, při hudbě s názvem Tanečky pro seniory. Máme ergoterapeutický stolek, kroužek ručních prací, různé techniky pletení košíků, vyrábění obrázků z kamínek, tréninky paměti, společenské hry, sportovní aktivity. Děláme jarní turnaj v šipkách, přes léto letní prázdninovou kuželkářskou ligu v ruských kuželnách, čteme na pokračování, založili jsme cyklistický oddíl. Máme tu šlapadlo, vždycky si stanovíme trasu kam jedeme a šlapeme. Jak dojedeme do cíle, tak uděláme kavárničku, jakože jsme v cukrárně v tom městě. Klientům připravujeme zajímavosti z toho místa, kam se dostaneme. V létě, když bude pěkné počasí, tak se pojedeme podívat. Pořádáme výlety, děláme je v letním období. Konkrétně letos máme na programu okružní cestu Kroměříží, aby poznali klienti naše okolí. Máme představu, že se podíváme do Chropyně do zámku a kolem rybníků. Do Holešova se pojedeme podívat, do Zlína do obuvnického muzea. Chceme rozšířit nabídku procházet*“

se po městě s lidmi na vozičkách. Sportovní akce jednou za čtvrt roku, zase různá zařízení pořádají sportovní hry, takže se zúčastňujeme.“

Koncerty, divadelní představení?

„Pořádají se. Příští týden zrovna budeme mít představení p. Šedivého a Hašlerovy písničky. Divadelní představení hrají jedině zaměstnanci. Máme tady divadelní kroužek sestavený ze zaměstnanců, kteří nacvičí nějakou pohádku a tu potom hrají klientům. Koncert je jednou za čtvrt roku a divadelní představení na Mikuláše a konec dubna, květen, takže dvakrát do roka.“

Respondentky nám odpověděly na otázku, zda mají možnost navštívit s aktivizačními pracovníci kulturní představení i mimo zařízení.

Uživatelka č.3: *„No, byla jsem včil na tym Nádsklepí, se mně to líbilo, jinak bych se tam nedostala a Ivanka mě tam vzala...o seniorech to tam bylo.“*

Uživatelka č.4: *„Akorát jsme byli vloni, jsme byli na ty Vánoce, jsme byli tady v té hospodě. Pěkně tam hráli a zpívali na harmoniku a já celý večer s něma, no a bylo jich tam hodně tady vodsud, takže jsme se velice pěkně pobavili. Dali nám občerstvení.“*

Uživatelka č.11: *„Ano. To nás zavezli na živý betlém na vozíku, protože to bylo dost daleko.“*

Uživatelka č.1: *„Ano, byli jsme posledně na přednášce s Cibulkou s doprovodem.“*

Uživatelka č.13: *„Zatím ne, protože nechodím a nevstoupím do auta.“*

Uživatelka č.14: *„Máme, ale já když nemůžu chodit, tak já radši nejdu nikde.“*

Uživatelka č.18: *„To já nemůžu, protože nikdo se mnou nejde. Já sama nemůžu jít, neudrším stabilitu a padám.“*

Odpověď na otázku, zda mají uživatelé možnost navštívit kulturní představení mimo zařízení jsme získali i od aktivizační pracovníce.

„Mají, ale v zařízeních sociálních služeb. Personální zajištění neumožňuje s klienty vozičkáři vyjet třeba do kina nebo do Domu kultury nebo na nějaké koncerty, ale je fakt, že letos se podařilo. Byli jsme v kině Nádsklepí na Vladimíru Hronovi a Aleši Cibulkovi, ale to jsou ty nejšikovnější, nejsoběstačnější. Jinak s tělesně postiženými moc ne.“

Dílčí závěr: V této kategorii nám byla zodpovězena průzkumná otázka, **jaké aktivizační programy jsou uživatelům domova pro seniory nabízeny.** Z odpovědí jednotlivých respondentů i aktivizační pracovníce vyplynulo, že zařízení uživatelům nabízí široké spektrum aktivizačních činností, které mohou uživatelé využívat ve svém volném čase.

Můžeme uvést například rukodělné činnosti, tanec, zpěv, cvičení, trénink paměti, masáže, četbu, různé hry, soutěže, procvičování jemné motoriky. Zajímavou aktivitou je založení cyklistického oddílu, kde se uživatelé při jízdě na šlapadle dozví spoustu zajímavostí a také bychom mohli uvést divadelní kroužek, ve kterém hrají zaměstnanci domova pro seniory.

Senioři mají možnost sportovního a kulturního vyžití. V zařízení pro uživatele pořádají turnaje v šipkách a kuželnách. V létě čeká na seniory účast v letní prázdninové kuželkářské lize v ruských kuželnách. Uživatelé domova se také účastní sportovních her seniorů. V domově se pořádají koncerty a různá kulturní představení. Oblíbené mezi seniory je vystoupení kouzelníka a koncert dechové hudby. Co se týká možnosti navštívit kulturní představení mimo zařízení, z odpovědi aktivizační pracovnice vyplynulo, že z hlediska personálního zabezpečení je tato možnost pro imobilní uživatele omezená. Tuto příležitost mají převážně jen soběstační uživatelé.

Výlety se v zařízení pořádají v letním období. V loňském roce navštívili uživatelé například Hostýnek a Luhačovice. Letos, jak uvádí aktivizační pracovnice, mají na programu okružní cestu Kroměříží. Výletů se účastní i imobilní uživatelé. (Příloha č.6)

7.2 Spokojenost s nabízenými aktivizačními programy

V rámci šetření nás zajímalo, jak dalece jsou uživatelé s nabízenými aktivizačními programy spokojeni. Zjišťovali jsme, jak hodnotí průběh a vedení aktivizačních programů a zda by něco změnili na nabízených aktivizačních programech. Také nás zajímalo, jestli vnímají nabídku aktivizačních programů jako pestrou. Z tohoto důvodu otázka zněla, zda jsou aktivizační činnosti, které jim v domově chybí.

Uživatelka č.2: „*Ještě cvičení nějaké pořádnější.*“

Uživatelka č.16: „*Sejít se do klubovny a zazpívat si pěkný písničky.*“

Uživatelka č.18: „*Ano, mně tady chybí ten zpěv.*“

Uživatelka č.8: „*Nechybí mně nic.*“

Uživatelka č.13: „*Myslím, že ani ne.*“

Uživatelka č.14: „*To ani ne, protože tady skoro je všecko.*“

Uživatelka č.17: „*Neřekla bych, že něco postrádám.*“

Uživatelka č.19: „*Zatím ne.*“

Zda uživatelé postrádají nějakou aktivizační činnost jsme zjišťovali u aktivizační pracovnice.

„Když se s nimi bavím, tak mně neříkají, že by jim něco chybělo. Ptám se jich, mám o to zájem, že bychom rozšířili nabídku. Ale víceméně mně odpovídají, že jim to stačí, že jsou spokojeni, akorát teda častější kdyby to bývalo.“

Aktivizační pracovnice nám odpověděla na otázku, zda si myslí, že jsou uživatelé spokojeni s délkou a četností aktivizačních programů.

„S délkou určitě, tam udrží pozornost tak zhruba hodinku, hodinku a půl, víc si myslím, že nemá význam je zatěžovat. Četnost, to už je horší, protože máme také povinnosti v provozu v přímé obslužné péči, takže záleží na situaci v provozu, jaká je. Děláme i doprovody klientů k lékaři.“

Další otázka zněla, zda by respondentky něco změnily na nabízených aktivizačních programech.

Uživatelka č.1: *„Já myslím, že ne, protože to je dost pestrý, takže bych nic neměnila.“*

Uživatelka č.3: *„Ne, ne vybírají dobře pro nás.“*

Uživatelka č.4: *„Ne, nezměnila, mně se všechno líbí.“*

Uživatelka č.7: *„Aby to bylo často, protože já jsem tady většinou sama, ostatní ty babičky jsou v bytech a to já bych nevydržela.“*

Uživatelka č.18: *„Prosila bych nějaký zpěv a už by bylo veselo.“*

V rámci šetření jsme se respondentů dotazovali, zda berou aktivizační pracovnice zřetel na podněty či návrhy v oblasti aktivizačních činností.

Uživatelka č.1: *„Co bych tak na to řekla, že berou zřetel a je to.“*

Uživatelka č.4: *„Mně se to líbí, řeknu mně se to líbí a to stačí nebudu protestovat proti ničemu.“*

Uživatelka č.16: *„No jistě, když řekneme, že by mohlo být to nebo to, návrh mám, ale jestli se to uskuteční, to je otázka.“*

Uživatelka č.17: *„Ano, berou.“*

Dílčí závěr: Touto kategorií nám bylo odpovězeno na průzkumnou otázku, **zda je nabídka aktivizačních činností dostatečná a pestrá.** Převážná část respondentek uvedla, že jim žádná z aktivizačních činností nechybí, dvě respondentky uvedly, že jim schází zpěv a jedna respondentka by uvítala „pořádnější cvičení“. Další otázka zněla, zda by něco respondentky

změnily na nabízených aktivizačních činnostech. Téměř všechny respondentky shodně odpověděly, že by nic neměnily. Od respondentky č.7 jsme se dozvěděli, že by uvítala častější aktivizační programy. O tom, že by uživatelé přivítali častější aktivity hovořila i aktivizační pracovnice. Jako důvod nižší četnosti aktivizačních činností uvedla povinnosti aktivizačních pracovnic v provozu - v přímé obslužné péči a také doprovody uživatelů k lékaři. Na otázku, zda bere zřetel na připomínky, podněty či návrhy uživatelů v oblasti aktivizačních činností, odpověděla aktivizační pracovnice, že se snaží, což potvrdily i respondentky.

7.3 Informovanost o nabízených aktivizačních činnostech

Informovat uživatele dostatečně a včas o nabízených aktivitách je důležitým prostředkem v oblasti aktivizace uživatelů. Z tohoto důvodu jsme u respondentů zjišťovali, jak dalece a jakým způsobem jsou o nabízených aktivizačních činnostech informováni.

Uživatelka č.1: „*Máme to každý týden, celý týden napsaný na nástěnce.*“

Uživatelka č.3: „*Přijdou mně to říct sestřičky.*“

Uživatelka č.5: „*To nám přijde kulturní říct.*“

Uživatelka č.13: „*Sestřička to vždycky vyhlásí v jídelně, co bude za program.*“

Uživatelka č.17: „*Podávají nám jednak tištěnou informaci jako letáček a potom osobní.*“

Uživatelka č.19: „*Sestřička obchází a zve nás.*“

Dílčí závěr: Dílčím cílem praktické části bylo zjistit, **jakým způsobem jsou uživatelé o nabízených aktivitách informováni.** Z odpovědí většiny respondentek vyplynulo, že informace týkající se aktivizačních činností dostávají přímo od pracovníků. Pracovnice uživatele informují buď v jídelně, nebo navštíví uživatele na pokoji. Dvě uživatelky odpověděly, že čerpají informace prostřednictvím letáků umístěných na nástěnce. Jelikož všechny respondentky uvedly nějaký způsob získání informací o nabízených aktivizačních činnostech, lze zkonstatovat, že jsou uživatelé v domově dostatečně informováni.

7.4 Přínos aktivizačních činností pro uživatele

V této kategorii se snažíme nalézt odpověď na otázku, jaké jsou oblíbené aktivizační činnosti respondentů, zda a co jim tyto činnosti přináší.

Na otázku, z jakého důvodu aktivizační činnosti navštěvují, co jim tyto aktivity přináší bylo nejčastější odpovědí potřeba činnosti a pohybové aktivity.

Uživatelka č.1: „Já jsem přes ty ruční práce, takže to...můžu něco vytvářet.“

Uživatelka č.4: „Všeckých, vseckých, já nejsem zvyklá sedět, mám ráda práci, já jsem všechno doma si musela dělat sama.“

Uživatelka č.6: „Nemůžu říct, co jako ráda dělám, prostě to, co je potřeba dělám.“

Uživatelka č.17: „Soutěže pohybový. Je to určitá schopnost aktivity.“

Uživatelka č.18: „Já velice ráda chodím na ty kuželky, protože člověk tam má pohyb a rukama něco se dělá.“

Z dalších čtyř odpovědí v rámci rozhovoru jsme se dozvěděli, že respondenky navštěvují aktivity, protože je těší a baví.

Uživatelka č.2: „Kuželky to mám nejradši, a teďka hrajeme šipky. Jsem byla druhá.“

Uživatelka č.7: „Šipky nejradši dělám a ty kuželky, že mě to baví.“

Uživatelka č.8: „Nejradši mám zpívání, moc mně dává, já su spokojená, když si zazpívám.“

Uživatelka č.10: „Kde se zpívá. Jsem byla na to zvyklá, od malička jsem ráda zpívala.“

Z odpovědí čtyř respondentek jsme se dozvěděli, že navštěvují aktivizační činnosti z důvodu naplnění volného času.

Uživatelka č.5: „Já se účastním skoro všeckýho, protože člověk zabere aji čas a trochu se soustředí, že je to úplně něco jinýho, jak když sedět třeba na pokoji a nedělat nic.“

Uživatelka č.9: „Téměř všechny vyhovují, chodíme do klubovny, tam chodíme na to šlapání, čtu, hodně čtu, sbírám citáty. Je to rozveselení a potom jako využití volného času.“

Uživatelka č.11: „Já se účastním vseckýho, aspoň vám uteče den.“

Uživatelka č.12: „Člověče nezlob se člověk hraje a potom tu paměť. Je to tady dlouhej čas. Člověk, když nic nedělá, tak ta hodina je moc dlouhá.“

Dvě respondenky vidí přínos aktivizačních činností v tom, že se to „prospěje jejich mozku“.

Uživatelka č.3: „Já si myslím, že mi to trochu prospívá mozku, kde mě vezmou všady jdu a ráda...ruční práce, šipky, hry a pohybový.“

Uživatelka č.14: „Všechny, aspoň si tady člověk pročistí mozek.“

Jedna respondentka se prostřednictvím vědomostních kvízů dozví něco nového

Uživatelka č.13: *„Vědomostní kvízy. Vím něco víc o světě, dozvídám se, co jsem ještě nevěděla.“*

Jedna respondentka účastí na aktivizačních programech ve společnosti ostatních uživatelů zahání samotu.

Uživatelka č.16: *„Všelijakých těch ozdob, jak se dělají, rukavičky a takový ty věci pro děcka. Je to rozptýlení, trochu jiný myšlenky, aby tady člověk nebyl takový opuštěný.“*

Dílčí závěr: V čem vidí uživatelé přínos aktivizačních činností je v rámci šetření další průzkumná otázka, na kterou jsme v této kategorii dostali odpověď. K oblíbeným aktivitám, které uživatelky vyjmenovaly, patří ruční práce, kuželky, šipky, zpěv, trénink paměti, pohybová cvičení, vědomostní kvízy, četba, hry. Nejčastější odpovědí na tuto průzkumnou otázku je, že uživatelky cítí potřebu nějaké činnosti a pohybové aktivity. Respondentky dále odpovídaly, že navštěvují aktivity, protože je těší a baví, z důvodu naplnění volného času, dvě respondentky nám sdělily, že návštěva aktivizačních činností „prospěje jejich mozků“. Přínosem pro respondentku č.13 jsou vědomostní kvízy, které pro uživatele připravují aktivizační pracovníce. Jen pro jednu respondentku je účast na aktivizačních programech ve společnosti ostatních únikem před samotou. Výsledné zjištění, že pro většinu respondentek jsou aktivizační programy přínosné k tomu, aby vyvíjely nějakou aktivitu, ať už jsou to ruční práce, sportovní aktivity, soutěže, je velmi pozitivní.

7.5 Využití volného času uživatelů o sobotách, nedělích a vánočních svátcích

Dílčím cílem praktické části bakalářské práce je zjistit, jak tráví uživatelé svůj volný čas mimo „všední dny“, tedy o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků, a jaké aktivity a programy jsou jim v tyto dny nabízené.

Uživatelka č.1: *„O víkendě u televize a ve všední den to jsem tady u rádia, protože vyšívám.“*

Uživatelka č.5: *„Máme to odpoledne, máme to vymezený od půl třetí do čtyřech. Obyčejně hrajeme Člověče nezlob se.“*

Uživatelka č.15: *„Na kulturce jsou v sobotu pracovní hry nebo něco takovýho, v neděli odpoledne od půl třetí do čtyřech hodin čtení.“*

Uživatelka č.17: „S rodinou.“

Uživatelka č.13: „Mívám různé návštěvy. Mám motorový vozík, tak jezdím do města, když je venku hezky.“

Jak tráví uživatelé soboty a neděle jsme zjišťovali i u aktivizační pracovnice.

„V sobotu odpoledne mají možnost se zúčastňovat společenských her a pracovníci v sociálních službách s nimi toto hrají. V neděli se pro klienty pořádá Kavárnička pro dříve narozené s tím, že pracovnice v sociálních službách jim předčítají z časopisů, z denního tisku, nějaké krátké příběhy a povídají si s nimi o tom.“

Na otázku, jak tráví vánoční svátky odpovídaly respondentky následovně.

Uživatelka č.5: „To obyčejně jedu dom.“

Uživatelka č.6: „Byla jsem, jak to bylo..přijel pro mě vnuk a odvezl mě k nim.“

Uživatelka č.13: „Ve svátky tady nebývám, jezdím k dceři na dovolenou.“

Uživatelka č.16: „K rodině jedu, tady nikdy nezůstávám.“

Uživatelka č.17: „Já jsem na Vánoce u rodiny.“

Uživatelka č.2: „To jsme na pokoji, tu nikdo není, to sa posadím na televizu, nebo usnu, nebo nějakou práci vezmu, co mňa baví a tak.“

Uživatelka č.8: „V takovém klidu celkem, užíváme si to.“

Uživatelka č.9: „Hlavně čtu.“

Uživatelka č.10: „Když jsou Vánoce, tož obyčejně přijde nějaká návštěva.“

Uživatelka č.18: „Je tam piáno, já trochu tak hraju na piáno, tak sem tam nějakou písničku zahraju.“

U respondentek, které tráví vánoční svátky v zařízení nás zajímalo, zda pro ně pracovníci zařízení připravili vánoční program.

Uživatelka č.1: „Jo, program bývá, tož program, zahrají pohádku, rozdají dárky a je to.“

Uživatelka č.2: „Ne, ne to si vybírajú dovolenú vždycky.“

Uživatelka č.3: „Nadílku nám nachystajó, divadlo se tu hraje, je to tu dobrý snažijó se, aby těm stařečkóm jaksi...“

Uživatelka č.4: „Ano, pomůžu jim stromečky strojit a děti přišly zpívat a jeden pán a ještě s druhým tak zpívali pěkný písničky a takový program ty děti udělaly a mikulášský takový to..“

Uživatelka č.13: „Ano, obyčejně divadlo.“

Uživatelka č.18: „Přišly sestřičky s dětima, cosi tančily nějaký ty jejich tanečky a zpívaly koledy.“

Uživatelka č.19: „Ano, konají, zaměstnanci vytvářejí pohádky.“

Dále jsme u respondentů zjišťovali, jak v domově strávili Štědrý den, jaký měli přichystaný program.

Uživatelka č.1: „Dívám se na pohádky v televizi. Ne, to ne, to je předtím. Přijdou ty školy a školky s programy.“

Uživatelka č.5: „Ne, letos to bylo tak špatný, že jsem teda si stěžovala. Já jsem tady na ten Štědrý den byla, bylo to takový, prostě nebylo to ono, ani jsme si nezaspívali koledu, nic, a tož pojedlo se a každý se sebral a šli jsme každý po svém. To se mně nelíbilo, a to jsem na to taky upozornila.. Paní vedoucí, hned to teda řekla, že se bude na ten Štědrý den zpívat a musí být nějaký program. Nebyla jsem spokojená tentokrát.“

Uživatelka č.7: „Já tady teprve budu dva roky, nic opravdu na ten Štědrý den nic nebylo nějak, nemůžu říct.“

Uživatelka č.8: „Tak normálně, večere, rozdání dárků.“

Uživatelka č.14: „Jo, to přijdou vždycky jeptišky.“

Uživatelka č.19: „Na Štědrý den ne, to jsme se bavili sami v jídelně. Divadlo bylo předem.“

Aktivizační pracovnice nám na otázku, jaké tematické programy mají pro uživatele v době vánočních svátků připravené a jak uživatelé tráví Štědrý den odpověděla:

„Pořádáme před Vánoce besedy o vánočních zvycích a tradicích. Děláváme Kavárničku, zveme děti z mateřských škol na různé besídky. Děláváme prodej výrobků klientů z kroužků ručních prací. Snažíme se přiblížit klientům vánoční svátky.“

Jak tráví uživatelé Štědrý den?

„To bohužel nevím, nemám na Štědrý den službu. Chodí sem sestřičky Řádu svatého kříže s vystoupením, s přiblížením cesty do Betléma, ale my jako aktivizační pracovníci programy nepřipravujeme.“

Dílčí závěr: V této kategorii jsme na průzkumnou otázku, **jak tráví uživatelé svůj volný čas o sobotách a nedělích** z odpovědí respondentek zjistili, že uživatelé mají možnost navštívit aktivizační programy i přes víkendové dny. Víkendové programy připravují pro uživatele pracovníci v sociálních službách. Některé respondentky tedy využívají nabízené víkendové aktivizační programy, jiné tráví čas s rodinou nebo svými aktivitami. V sobotu odpoledne uživatelé hrají s pracovníky v sociálních službách společenské hry, v neděli odpoledne mají

uživatelé posezení u kávy, kde jim pracovnice v sociálních službách předčítá z novin a časopisů .

Z odpovědi aktivizační pracovnice, **jaké tématické programy mají pro uživatele v době vánočních svátků připravené a jak uživatelé tráví Štědrý den** vyplynulo, že programy na vánoční dny aktivizační pracovnice nepřipravují. Programy s vánoční tematikou, které jsou aktivizačními pracovnicemi připravené, probíhají v předvánočním čase. Pořádají se besedy o vánočních zvycích a tradicích, s vystoupením přijdou děti z mateřské školy, zaměstnanci zařízení zahrají uživatelům divadlo. Na Štědrý den chodí do zařízení na dopolední vystoupení řádové sestry.

Vánoční svátky prožívalo sedm respondentek u rodiny. Respondentka č.5, která trávila vánoční svátky v zařízení, uvedla, že jí na Štědrý den program chyběl. Stěžovala si dokonce u vedoucí zařízení. Respondentka č. 19 uvádí, že se spolu s ostatními uživateli na Štědrý den bavili sami v jídelně.

Závěr

Předložená bakalářská práce je zaměřená na aktivizaci seniorů v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část se skládá z pěti kapitol, jejichž úkolem je základní uvedení do problematiky týkající se období senia. První kapitola se věnuje problematice stáří a stárnutí. Druhá kapitola podává informace o právní úpravě sociálních služeb. Umístění do domova pro seniory, jak uvádí Vágnerová (2007), je významným mezníkem v životě starého člověka, této problematice se proto věnuje třetí kapitola. Čtvrtá a pátá kapitola se zabývá aktivizací a aktivitami vhodnými pro seniory. Zejména vhodná motivace uživatelů k účasti na aktivizačních programech, kterou se zabývá jedna z podkapitol, je důležitým činitelem v oblasti aktivizačních činností.

V praktické části bakalářské práce jsem se snažila pomocí kvalitativního průzkumu zjistit, jaké aktivizační programy jsou uživatelům Domova pro seniory U Kašny v Kroměříži nabízeny, jestli je nabídka aktivizačních činností dostatečná a pestrá, zda a v čem vidí uživatelé přínos aktivit. Jako hlavní metodu sběru dat jsem zvolila strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Samotnému průzkumnému šetření ve formě rozhovoru předcházelo pozorování. Zúčastnila jsem se dvou aktivizačních činností. Na základě pozorování bylo vytipováno a následně osloveno 20 uživatelů, které musely splňovat mnou stanovená kritéria. Konečná účast na průzkumném šetření je 19 respondentek.

Analýzou rozhovorů jsem zjistila následující: Domov pro seniory U Kašny v Kroměříži uživatelům nabízí široké spektrum aktivizačních činností, které mohou uživatelé využívat ve svém volném čase, jsou to například rukodělné činnosti, dále tanec, zpěv, cvičení, trénink paměti, masáže, četba, různé hry, soutěže, procvičování jemné motoriky. Zajímavou aktivitou je založení cyklistického oddílu, kde se uživatelé při jízdě na šlapadle dozví spoustu zajímavostí, dále divadelní kroužek, ve kterém hrají zaměstnanci domova pro seniory. Senioři mají také možnost sportovního a kulturního vyžití. Oblíbené jsou turnaje v šipkách a kuželkách. Uživatelé domova se také účastní sportovních her seniorů. V domově se pořádají koncerty a různá kulturní představení. Senioři rádi chodí na vystoupení kouzelníka a koncert dechové hudby. Kulturní představení mimo zařízení, jak vyplynulo z odpovědi aktivizační pracovnice, je z hlediska personálního zabezpečení pro imobilní uživatele omezená. Tuto příležitost mají převážně jen soběstační uživatelé. Výlety se v zařízení pořádají v letním období. Letos je na programu okružní cesta Kroměříží. V plánu mají aktivizační pracovnice navštívit s uživateli zámek v Chropyni, a dále například obuvnické muzeum ve Zlíně. Velmi

pozitivní je, že aktivizační pracovníce chtějí rozšířit nabídku procházek po městě s imobilními uživateli.

Nabídka aktivizačních činností je pro převážnou část respondentek dostatečná a pestrá a na nabízených programech by nic neměnilo. Dvě respondentky uvedly, že jim schází zpěv a jedna respondentka by uvítala „pořádnější cvičení“. Od jedné respondentky jsem zjistila, že si přeje, aby byly aktivizační činnosti probíhaly častěji. O tom, že by uživatelé přivítali častější aktivity, hovořila i aktivizační pracovníce. Jako důvod nižší četnosti aktivizačních činností uvedla povinnosti aktivizačních pracovníků v provozu - v přímé obslužné péči a také doprovody uživatelů k lékaři. K oblíbeným aktivitám, které uživatelky vyjmenovaly, patří ruční práce, kuželky, šipky, zpěv, trénink paměti, pohybová cvičení, vědomostní kvízy, četba, hry. Zjištění, že pro většinu respondentek jsou tyto aktivizační programy přínosné k tomu, aby vyvíjely nějakou činnost a pohybovou aktivitu, je velmi pozitivní.

Aktivizační programy mají uživatelé možnost navštívit i přes víkendové dny. Víkendové programy připravují pro uživatele pracovníci v sociálních službách. V sobotu odpoledne uživatelé hrají s pracovníky v sociálních službách společenské hry, v neděli odpoledne mají uživatelé posezení u kávy, kde jim pracovníce v sociálních službách předčítá z novin a časopisů.

Vánoční svátky prožívají některé respondentky u své rodiny. Z odpovědí respondentek, které tráví vánoční svátky v domově, z šetření vyplynulo, že tematické programy připravené aktivizačními pracovníky probíhají v předvánočních dnech. Během vánočních dnů mají vystoupení jen řádové sestry, a to na Štědrý den dopoledne. S prožitím Štědrého dne v zařízení, jak jsem zjistila, nebyla u všech respondentek spokojenost. Respondentka č. 5 byla natolik nespokojená, že si stěžovala u vedoucího zařízení. Co se týká vánočních svátků, tady bych určitě doporučila spolupráci aktivizačních pracovníků a pracovníků v sociálních službách při přípravě tematických programů. Aktivizační pracovníce uvádí, že má v období vánočních svátků dovolenou, ale připravený tematický program mohou realizovat i pracovníce v sociálních službách.

Důležitým prostředkem v oblasti aktivizace je informovat uživatele o nabízených aktivizačních činnostech. Všechny respondentky uvedly v rámci rozhovoru nějaký způsob získání informací o nabízených aktivizačních činnostech. Můžu tedy zkonstatovat, že jsou uživatelé v domově dostatečně informováni.

Věřím, že tato práce bude přínosná pro Domov seniorů U Kašny v Kroměříži jako podnět ke zlepšení v oblasti aktivizačních činností.

Seznam použité literatury a pramenů

DIENSTBIER, Z. *Průvodce stárnutím aneb jak ho oddálit*. 1 vyd. Praha: Radix, 2009. 185 s. ISBN 978-80-86013-88-0.

GRUSS, P. (ed.). *Perspektivy stárnutí : z pohledu psychologie celoživotního vývoje*. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. 224 s. ISBN 978-80-7367-605-6.

HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. 1. vyd. Praha : Panorama, 1990. 407 s. ISBN 80-7038-158-2.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. 1. vyd. Praha : Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

HOLMEROVÁ, I., JURAŠKOVÁ, B., ZIKMUNDOVÁ, K. *Vybrané kapitoly gerontologie*. 1 vyd. Praha: GEMA, 2002. 110 s. ISBN 0039-3132-8.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu : základy kvantitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

JIRÁK, R., HOLMEROVÁ, I., BORZOVÁ, C a kol. *Demence a jiné poruchy paměti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 164 s. ISBN 978-80-247-2454-6.

KLEVETOVÁ, D., DLABALOVÁ, I. *Motivační prvky při práci se seniory*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 208 s. ISBN 978-80-247-2169-9.

KUTNOHORSKÁ, J., CICHÁ, M., GOLDMANN, R. *Etika pro zdravotně sociální pracovníky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 192 s. ISBN 978-80-247-3843-7.

LIEBMANN, M. *Skupinová arteterapie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 279 s. ISBN 80-717864-3

MIHULOVÁ, M., SVOBODA, M. *Proti únavě a stresu*. 1. vyd. Liberec: Santal, 1994. 186 s. ISBN 80-901531-5-1.

MICHALÍK, Jan. *Smluvní vztahy v sociálních službách*. 1. vyd. Olomouc: Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2008. 224 s. ISBN 80-903658-1-7.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1.vyd. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

MÜHLPACHR, P. *Gerontopedagogika*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2004. 203 s. ISBN 80-210-3345-2.

POKORNÁ, A. *Komunikace se seniory*. 1. vyd. Praha : Grada, 2010. 158 s. ISBN 978-80-247-3271-8.

RHEINWALDOVÁ, Eva. *Novodobá péče o seniory*. 1. vyd. Praha : Grada, 1999. 86 s. ISBN 80-7169-828-8.

STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. 1.vyd. Boskovice : ALBERT, 1999. 196 s. ISBN 80-85834-60-X.

STUART-HAMILTON, I. 1. vyd. *Psychologie stárnutí*. Praha: Portál, 1999. 320 s. ISBN 80-7178-274-2.

SUCHÁ, J. *Trénink paměti pro každý věk : testy na paměť, logiku a koncentraci*. 1. vyd. Praha : Portál, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7367-438-0.

ŠÍPR, K. *Jak zdravě stárnout*. 1. vyd. Rosice u Brna : Gloria Rosice, 1997. 118 s. ISBN 80-901834-1-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II : dospělost a stáří*. 1. vyd. Praha :Karolinum, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.

WALSH, D. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 203s. ISBN 80-7178-970-4.

Webové zdroje:

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. *Zákon o sociálních službách*. [online]. [cit. 2012-06-09].

Dostupné z: < www.mpsv.cz/files/clanky/7372/108_2006_Sb.pdf>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. *Vyhláška č. 505/2006 Sb.* [online]. [cit. 2012-06-09].

Dostupné z: < http://www.mpsv.cz/files/clanky/7336/505_2006_aktual.pdf>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. *Registr poskytovatelů sociálních služeb*. [online]. [cit. 2012-06-09].

Dostupné z: < <http://iregistr.mpsv.cz/sluzba/doplnkoveudajesluzby/9297>>.

Jiné:

Hvězda – občanské sdružení. Odborný zdravotnický seminář pro všeobecné sestry a pracovníky v přímé obslužné péči na téma Aktivizační a relaxační metody u seniorů.

Doplňující text pro účastníky semináře. Zlín, 2009

Seznam příloh

Příloha č.1 : Scénář rozhovoru s uživateli.

Příloha č.2 : Scénář rozhovoru s aktivizační pracovnící.

Příloha č.3 : Přepisy rozhovorů s uživateli.

Příloha č.4 : Přepis rozhovorů s aktivizační pracovnící.

Příloha č.5 : Fotografie aktivit.

Příloha č.6 : Ukázka nástěnek

Příloha č.7 : Týdenní plán aktivizací pro klienty připravený aktivizačními pracovníci.

Příloha č.8 : Týdenní plán aktivizace potřebných klientů prováděných pracovníci
v sociálních službách.

Příloha č.1 Scénář rozhovoru s uživateli

I. Nabízené aktivity

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?
2. Využíváte nabízených aktivit?
3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?
4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?
5. Kterí pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?
6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?
7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách nebo individuálně na pokoji?
8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?
9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?
10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?
11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?
12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?
13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?
14. Pořádají se ve vašem zařízení kulturní představení jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?
10. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?
11. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo vaše zařízení?
12. Pořádají se v domově výlety?
13. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?
14. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?
15. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

II. Spokojenost s nabízenými aktivitami

21. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?
22. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?
23. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?
24. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?
25. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?
26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměla v úmyslu navštívit?

28. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

Příloha č. 2 Scénář rozhovoru s aktivizační pracovnící

1. Jak dlouho pracujete jako aktivizační pracovníce?
2. Jaká je pracovní náplň aktivizačního pracovníka?
3. Kdo všechno se podílí na tvorbě a realizaci aktivizačních programů?
4. Máte při práci se seniory a při přípravě a organizaci aktivizačních programů vypracovanou metodiku? Postupujete při práci se seniory podle metodiky?
5. Jak probíhá ve vašem zařízení sestavování plánu aktivizačních programů?
6. Jaké terapeutické přístupy aplikujete v zařízení?
7. Jaké aktivizační programy nabízíte uživatelům?
8. Jakým způsobem informujete uživatele o nabízených aktivitách?
9. Jak často mají možnost navštívit uživatelé aktivizační programy?
10. Myslíte si, že jsou uživatelé spokojeni s délkou a četností aktivizačních programů?
11. V jaké formě organizujete aktivity pro seniory? Větší skupiny, menší, či individuální přístup....
12. Pokud má uživatel potřebu individuálního přístupu, tzn. vyžaduje aktivizaci na pokoji, je mu vyhověno?
13. Členíte nabízené aktivity podle míry soběstačnosti uživatelů?
14. Jsou aktivizační programy, které uživatelé více či méně preferují?
15. Myslíte si, že zde uživatelé postrádají nějakou činnost?
16. Jsou v domově uživatelé, kteří jsou natolik pasivní, že odmítají návštěvu veškerých aktivizačních programů?
17. Jak a čím uživatele motivujete k návštěvě aktivizačních programů?
18. Pořádáte ve Vašem zařízení akce jako například divadelní představení, koncerty, výlety, sportovní aktivity ? A jak často?
19. Mají uživatelé možnost kulturního či sportovního vyžití mimo zařízení?
20. Přípravujete uživatelům v době vánočních svátků tématický program?
21. Jak tráví uživatelé Štědrý den?
22. Mají uživatelé možnost se podílet na realizaci aktivizačních programů?
23. Pokud mají uživatelé připomínky, podněty či návrhy v oblasti aktivizačních programů, berete na ně zřetel?
24. Jsou aktivity, které uživatelé vyžadovali, ale tyto aktivity nebylo možné z různých důvodů uskutečnit?
25. Máte plány do budoucna týkající se aktivizace uživatelů?

Příloha č. 3 Přepisy rozhovorů s uživateli

Uživatelka č.1

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Tak to je různý, četba, teď začaly ty šipky a tyhle jak se to jmenuje...pomůcky, masážní pomůcky a pak je takový šlapadlo, tady tak na tom šlapou, ale já nešlapu.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Jo.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„ Máme to každý týden, celý týden napsaný na nástěnce.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete

„Nenavštěvuju je moc...občas.“

5. Kterí pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Aktivizační pracovnice.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Tady ne.“

7. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Já jsem přes ty ruční práce, takže to...můžu něco vytvářet.“

8. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Ani ne.“

9. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Jo, čas jo.“

10. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Jo, trávím.“

11. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„O víkendě u televize, ve všední den to jsem tady u rádia, protože vyšívám.“

12. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?

„Jo program bývá, tož program, zahrají pohádku, rozdají dárky a je to.“

A na Štědrý den, co děláte?

„Dívám se na pohádky v televizi.“

Na Štědrý den jste neměli žádný program?

„Ne, to ne to je předtím. Přijdou ty školy a školky s programy.“

13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Byl tady z Brna kouzelník, když pozvou nějakýho toho hudebníka, tak hraje na klávesy a zpívá nebo tady byli z Prostějova na kytaru hráli.“

14. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„To je jednou za rok.“

15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Tak byl, ale to bylo, když ještě mrzlo. To bylo s Cibulkou a Hronem představení, to bylo pro důchodce.“

16. Pořádají se v domově výlety?

„Jo, taky jednou za rok.“

17. Pořádá-li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?

„Tak, já jsem něco navrhovala, takže..“

18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Ano, jak začne teplo na jaře, tak venku hrajeme.“

19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Tak mně se líbí všady, kde jedeme, hlavně v Napajedlích jsme byli v restauraci, kde bylo dobrý jídlo a bylo tam pěkně jako vevnitř.“

A tam jste byli na jaké akci?

„ Najíst se, předloni jsme tam byli v Napajedlích, jak jsou ty koně...“

V hřebčíně?

- „Jo, v tým hřebčíně, jsme tam pojedli a vloni jsme byli v Luhačovicích a jeli jsme se tam najíst.“
- 20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
 „Já myslím, že ne, protože to je dost pestrý, takže bych nic neměnila.“
- 21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
 „To je taky.“
- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
 „Jo, to taky.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
 „To se nás nás neptají, to si udělají...“
- 24. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?**
 „Co bych tak na to řekla, že berou zřetel a je to.“
- 25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
 „Tady je malý prostor, tak ani ne.“
- 26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
 „To ne.“
- 27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
 „Myslím, že nic.“

Uživatelka č.2

- 1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?**
 „Tak práci aji, třeba něco sa aji vytvářelo, oni to prodávali. Nějakú práci jsme dělali, chystali nějakú a potom hry všelijaký.“
- 2. Využíváte nabízených aktivit?**
 „Hm.“
- 3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?**
 „Sestřičky nám to řeknou vždycky, přijdou.“
- 4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?**
 „Jak možu a je něco, tak vždycky.“
- 5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?**
 „Jedině ony dvě, nevím kdo.“
- 6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokojích?**
 „Ne, pokojí ne.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?**
 „To je jedno.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
 „Kuželky to mám nejradši a teďka hrajeme šipky. Jsem byla druhá.“
A z jakého důvodu ráda navštěvujete tyto činnosti?
 „Tak asi mám nějakú hru do ruky, když to hážu také musím mít sílu na to.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
 „Když Iva čte knížky a já tam vždycky usnu u teho. Já nevím proč.“
(Iva- aktivizační pracovníce)
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
 „Mně to stačí. Plně vyhovuje.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
 „Jo. Já vyšívám, nějakú práci dělám, háčkujú a takový vždycky něco.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
 „Tak, teďka jdu důle něco si dělám nebo hrajeme si nějaké Člověče nezlob se, nějaké hry, sů tam ženské budú hrát také.“
A v době vánočních svátků, jak trávíte svůj volný čas
 „To jsme na pokojí, tu nikdo není, to sa posadijú na televizu, nebo usnu, nějakú práci vezmu co mňa baví.“
- 13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?**

„Ne, to si vybírajú dovolení vždycky.“

Neměli jste tedy žádné představení?

„Ne, nic takého.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„No, aji to bývá, ale já zase nikde nedojdu s tú nohú.“

Takže nenavštěvujete žádné kulturní akce tady v domově?

„Ne, nedojdu daleko.“

Ani výlety...?

„Ne, potom musíme jít někde pěšky a já to je už...ne.“

15. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Tak, tady bud' nějaké hry nebo nějaké takové věci, ale jinak ne. Diplom mám z loňských her. Měli jsme soutěže tady sportovní hry takový.“

A letos se také zúčastníte?

„Rozhodně.“

16. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„To jsme nebyli nikde.“

Ten sportovní den jste říkala, že se Vám líbil?

„No, tak to úplně stačí.“

17. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Nezměnila nic.“

18. Jak byste hodnotila průběh aktivizačních programů?

„Su spokojená.“

19. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Úplně se všeckýma.“

20. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Kdybysme myslím měli něco, tak třeba Iva by to vzala, jako probrala, ale to úplně stačí, co oni si nachystajó, sú tu dvě a tož každá něco.“

21. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?

„Víc tak snad něco pracovního udělat. Já jsem říkala, že se mně libily fialový kuličky všelijaký a dělat šerikový výzdoby.“

22. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Ještě cvičení nějaké pořádnější.“

23. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne.“

24. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Ne.“

Uživatelka č.3

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Tož, do čeho mě dajó tam jdu... na ty hry chodím, na všechno, na šlapání, na cvičení a chodila jsem na ruční práci, ale mám ruky gramlavý, tož na to nemožu chodit.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano, snažím se.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Přijdou mně to říct sestřičky.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„No, teď dvakrát týdně.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„A tož všechny, Ivanka to je jednička nad jedničky.“

(Ivanka - aktivizační pracovníce)

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

- „Ne.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?**
„Mně je to jedno.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Já si myslím, že mi to trochu prospívá mozku, kde mě vezmou všady jdu a ráda...ruční práce, šipky, hry a pohybový.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„Ne, všechno je to dobrý.“
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„My máme času, vyhovuje.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Ano.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„No, přijdou pro mě děcka, já tady mám dceru, buď mě vezmou k sobě nebo jsou tu se mnou.“
- 13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?**
„Nadílku nám nachystajó, divadlo se tu hraje, je to tu dobrý snažijó se, aby těm stařečkóm jaksi...“
- 14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„No, byla jsem včil na tym Násklepí, se mně to líbilo, jinak bych se tam nedostala a Ivanka mě tam vzala...
o seniorech to tam bylo.“
(Ivanka, aktivizační pracovnice)
- 15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„Máme.“
- 16. Pořádají se v domově výlety?**
„To je taky krásný, byla jsem na Hostýně, sama z domovu, vedení bylo, ale já stařenka jsem tam byla sama z těch.....ale velice, velice, líbilo se mně to.“
- 17. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?**
„Ano.“
- 18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Ne, jenom tady... šipky, kuželky.“
- 19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?**
„No, ten Hostýnek.“
- 20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Ne, ne vybírají dobře pro nás.“
- 21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Je to promyšleno dobře.“
- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Ano.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„Tož, já se nesnažím.“
- 24. Berou zřetel aktivizační pracovnice na Vaše podněty či návrhy?**
„Myslím, že ano.“
- 25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Ale nic.“
- 26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ale, já co je navštívím všechno.“
- 27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Líbí se mně to dobrý, sestřičky jsou na nás dobrý.“

Uživatelka č.4

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Máme ruční práce, máme kdoví jaký hry, kuželky, šipky, ruční práce děláme, košíčky jsme pletli.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano, když mi řeknou, jdu s něma.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Tak to mi řeknou ty sestřičky, jak ono chodí, že budeme dělat to a to, takže já už potom za něma chodím, nebo všeci teda...scházíme se.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Každý týden, buď v pondělí nebo úterý.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„No ta Ivanka.“

(Aktivizační pracovnice)

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Donesou takový kolo a my jsme téma nohama takhle tady cvičili.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách nebo individuálně na pokoji?

„Ale to je jedno.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Všeckých, já nejsem zvyklá sedět, mám ráda práci, já jsem všechno doma si musela dělat sama.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Já mám všechno ráda.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ano.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Ano, čtu si, modlím se, píšu dopisy.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„Jdu ven někdy, chodím na procházky, chodím na mši.“

13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?

„Ano, pomůžu jim stromečky strojit a děti přišly zpívat, jeden pán a ještě s druhým zpívali pěkný písničky a takový program ty děti udělaly a mikulášský takový to.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Tak to divadlo dělaly tady ty sestřičky před Vánocama, opakovaly to vod toho loňského roku, bylo to velice pěkný, no teď jsme byli s téma seniorama, zpívali, hráli nám ti muzikanti.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Něco takovýho před téma svátkama, přijdou děti zpívají tady.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo vaše zařízení?

„Akorát jsme byli vloni, na ty vánoce, tady v té hospodě. Pěkně tam hráli a zpívali na harmoniku a já celý večer s něma. Bylo jich tam hodně, tady vodsud, takže jsme se velice pěkně pobavili. Dali nám občerstvení.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Ano, chodíme vždycky někde, jezdíme, teď jsme byli taky někde, ale já už nevím loni a letos už jsem jakási....ty oči mě zlobí.“

18. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?

„To ne, to oni řeknou sestřičky, půjdeme tam a hotovo, obstarají auto, všechno zařídí, obědy a všechno prostě zařídí.“

19. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Tady máme sportovní, je tady toho máme, šipky házeme, kuželky venku, cvičíme tak dovrchu tak, opravdu je to zábavný a pro tělo je to taky dobrý.“

20. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„No tak, my jsme byli akorát v té hospodě...“

21. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Ne, nezměnila mně se všechno líbí.“

22. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„Taky dobrý, mně se to líbí.“

23. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Ano, jsem.“

24. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Ne, to já nedělám, mně se to líbí.“

25. Berou zřetel aktivizační pracovnice na Vaše podněty či návrhy?

„Mně se to líbí řeknu, mně se to líbí a to stačí nebudu protestovat proti ničemu.“

26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Ne.“

27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne.“

28. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„A co, že se mám dobře a co jinýho, na jídlo, vyspím se a co.“

Uživatelka č.5

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Terapii všelijakou děláme, chodíme na kuželky, na šipky, soutěžíme. Máme tanečky, takový ty sportovní, čtení, jezdíme na kole, někdy cvičíme, někdy máme zpěv.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano, já chodím všady. jenom když jsem nemocná tak nechodím, jinak chodím všady.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„To nám přijde kulturní říct.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Každý den, když jsem v pořádku.“

5. Kterí pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Tak jako ty kulturní.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Ne.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?

„Radši v menších.“

8. Jakých aktivizačních činností se ráda účastníte a z jakých důvodů?

„Já se účastním skoro všeckýho, protože člověk zabere aji čas a trochu se soustředí, že je to úplně něco jinýho, jak když sedět třeba na pokoji a nedělat nic.“

9. Jsou naopak činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Ani ne.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ano.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Já teda su po tým úrazu, chodím se sestřičkou, začaly jsme chodit ven a vždycky to tady obejdem celou tu budovu, vyjdem vratama a přijdem až sem ke dveřom, tak to chodím.“

Takže trávíte čas podle svých představ?

„Ano, nebo potom už jsem začala chodit po schodech, sestřička přijde a tak co paní budeme chodit, tak chodíme po schodech.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„Máme to odpoledne, máme to vymezený od půl třetí do čtyřech. Obyčejně hrajeme Člověče nezlob se.“

A v době svátků?

„To obyčejně jedu dom.“

13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?

„Ne, letos to bylo tak špatný, že jsem teda si stěžovala. Já jsem tady na ten Štědrý den byla, bylo to takový, prostě nebylo to ono, ani jsme si nezaspívali koledu nic, a tož pojedlo se a každý se sebral a šli jsme každý po svým. To se mně nelíbilo, a to jsem na to taky upozornila.. Paní vedoucí, hned to teda řekla, že se bude na ten Štědrý den zpívat a musí být nějaký program. Nebyla jsem spokojená tentokrát.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Oni nám sem chodí...sociální pracovnice udělaly pohádku Pyšná princezna. Bylo to moc hezký, potom tady byl kouzelník, někdy přijdou ti, třeba dechovka, to si zazpíváme s něma, je to takový zpestření.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Tak to není zase tak často, to záleží, kdy něco objednájí.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Tak akorát jsem byla jednou, to bylo před Vánocima, tak mě tam zavezli, vzali na vozík a zavezli mě tam. Bylo to moc pěkný, byla to taková beseda, děcka tam měly nějaký pásmo, zpívaly a naši taky někteří tam něco...paní tam byla s harmonikou a zpívali a potom tam začali tancovat, bylo to moc pěkný.“

17. Pořádají se ve Vašem zařízení výlety?

„No výlety, loni jako na Hostýnek jeli, potom kdesi ještě jeli, ale já nejzdím, já akorát jezdím s něma, když třeba je tam...no já si nevzpomenu, já mám takovou hlavu já zapomínám.“

18. Pořádá-li se výlet, můžete si vybrat kam chcete jet?

„Oni nám řeknou, jestli chceme jet nebo nechceme jet, já se toho málo účastním.“

19. Máte možnost sportovního vyžití v domově nebo mimo domov?

„Kuželky, šipky, no to hrajeme.“

20. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Tak ven já nechodím, to když jdou tak jenom, kteří můžou chodit, ale jinak co je tady, tak to se mně všechno líbí.“

21. Změnila byste něco na nabízených aktivizačních programech?

„Tak abysme třeba v tu sobotu...včil hrajeme jenom Člověče nezlob se, protože nic jinšího nám...oni mají hry, ale nám musí někdo vysvětlit a právě ta kulturní by se na to měla podívat a říct nám tak a tak se něco...“

22. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„Dobrý.“

23. Jste spokojena s vedením aktivizačních programů?

„Já su spokojená se všeckýma, se sestřičkami.“

24. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Někdy řekneme, že bysme mohli to a to udělat.“

25. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?

„Berou, berou.“

26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Mně ani ne, protože já se zabavím tady, já háčkuju, a když není, tak mám tady svoje.“

27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela účastnit činnosti, kterou jste neměla v úmyslu navštívit?

„Ne“

28. Chtěla byste něco dodat na závěr našeho rozhovoru?

„Nevím, co bych teda dodala.“

Uživatelka č.6

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Ruční práce, šipky, ruské kuželky, různé víte, třeba se dělají rukavice, napřed se to obkresluje podle šablony, potom se to...švadlenka nám s tím pomáhá.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Jo, jistěže.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Tak to nám obyčejně říkají při obědě, dneska budeme dělat to nebo tohle, prostě tak nějak jenom.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Tak přes ten týden, to nám řekne v poledne nebo ráno, to je podle ...jak bych to řekla, podle toho, jak to vychází pro tu dotýčnou co nás jako informuje.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Já je tak ještě neznám.“

Aktivizační pracovníce?

„Ano.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Na pokoji ne, to chodíme třeba do čtvrtého patra, tam je přímo taková místnost, tam se scházíme a dělá se to, co jako nám řeknou, kdyby potřebovali to nebo ono udělat.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?

„Tak raději v menších.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Nemůžu říct co jako ráda dělám, prostě to co je potřeba dělám.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Ne, myslím, že ne.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ano, to se domluvíme na tom.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Ano.“

12. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?

„Tak ano, ale už si nepamatuju, nevím co bych Vám na toto odpověděla.“

Byla jste v domově nebo doma?

„Byla jsem taky doma.“

A na Štědrý den?

„Byla jsem, jak to bylo..přijel pro mě vnuk a odvezl mě k nim.“

13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„To ani ne, nějak.“

14. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Ano, jistě rozhodně.“

A mimo Vaše zařízení, byla jste někde na kulturním představení?

„Nebyla.“

15. Pořádají se v domově výlety?

„Ano, myslím, že jsme byli na Hostýně.“

16. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Ano, hraje se ty ruské kuželky, no a ty šipky, těm šipkám moc neholduju, protože ještě jsem nevystihla, jak to mám přesně házet, aby se to tam zapichlo.“

17. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„No, ono toho není tak moc, nevím.“

18. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Ani ne.“

19. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„No, tak to se sejdeme v určitou dobu a....“

Jste tedy spokojena?

„Ano.“

20. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Jistě, ano.“

21. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Tož máme možnost, ale od nás zatím nevyšlo nic, jako tak co bychom navrhovali, aby se dělalo.“

23. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Ani ne.“

24. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne.“

25. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Ne, vyhovuje mi to jak to je.“

Uživatelka č.7

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„No, já jenom kuželky a ty šipky.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano, když to tak já všady jdu.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Sestra vždycky přijde a řekne, že jsou tady třeba, jak bych to řekla kouzelníci, vždycky po obědě.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Každý týden je něco, čtení, já prostě nevynechám nic.“

5. Kterí pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit

„Já si nevzpomenu, která je to sestřička.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Na pokoji ke mně nechodí nikdo.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách ?

„No, lepší je to ve větším.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Šipky nejradši dělám a ty kuželky, že mě to baví.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Nevím, co říct.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ano, to je jasný.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„No, tady sedím a dívám se na tu televizi.“

Takže podle svých představ trávíte svůj volný čas?

„No.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„No, tak zase sestřička odpoledne vykládá, z novin čte, zazpíváme si.“

A o vánočních svátcích?

„Já tady teprve budu dva roky, nic opravdu na ten Štědrý den nic nebylo nějak, nemůžu říct.“

13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?

„Měli jsme, hráli divadlo.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Byl tady ten kouzelník, potom tady byli muzikanti zpívali jsme.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Moc často ne.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Já nechodím, já jsem ráda, že si jdu nakoupit tady do té samoobsluhy. Já mám oteklý nohy.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Pořádají, ale já nechodím.“

18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Ne, akorát ty kuželky.“

19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Hlavně se mi líbilo, ty zpěváci a kouzelník. Divadlo tady hráli.“

20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Aby bylo často, protože já jsem tady většinou sama, ostatní ty babičky jsou bytech a to já bych nevydržela.“

21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„Nevím co na to odpovědět.“

22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Ano, to já jsem spokojená.“

23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Tož já velice málo mluvím, tady jsou takový babičky, který rádi mluví, ale já radši poslouchám a mlčím.“

24. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?

„Já nenavrhuju nic.“

25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Já na to nejsou, na starý kolena na to nejsou.“

26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne.“

27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Ne.“

Uživatelka č.8

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny

„Různý kulturní akce, třeba já nevím, zazpíváme si, divadlo tady nám hrajou, šlapání jak kdyby na kole.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Některý.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„To sestřičky přijdou a řeknou nám, že to je, ty kulturní.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Každý týden dvakrát, aspoň je.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Ty kulturní.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Ne, v jídelně.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?

„Mně je to celkem jedno.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Nejradši mám zpívání, moc mně dává, já su spokojená, když si zazpívám.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Ruční práce, já na to nejsou moc hbitá.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Dá se říct, že ano.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„No, trávím.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„Tak posloucháme rádio, dívám se na televizi, odpočívám.“

A v době vánočních svátků?

„Taky v takovém klidu celkem, užíváme si to.“

13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?

„Co tady bylo, já si nemůžu vzpomenout ve Vánoce, ale určitě ano, přijdou nám sem zazpívat, zahrát na kytaru.“

Jak jste strávili Štědrý den?

„Tak normálně, večeře, rozdání dárků.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Tak to divadlo tady mají nacvičený.““

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Málo, tak dvakrát za čtvrt roku.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Ano, když mě vezmou na vozík.“

A jaké jste navštívila v poslední době představení? Byla jste na nějakém kulturním představení?

„Nebyla.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Do ZOO, ale to já jsem nebyla, já nechcu, aby se se mnou tahali s vozíkem.“

- 18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Ano, kuželky, pokaždé když jsou, tak tam jdu.“
- 19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?**
„Mně se líbily dětičky, když nám přijdou zatancovat a zazpívat, to se mně nejlepší líbí a můžou být i ty odrostlejší, velký děvčata, to je krása, tým já jsem vždycky nesmírně potěšená.“
- 20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Myslím ne.“
- 21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Dobrý.“
- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Taky.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„To myslím těžko.“
- 24. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?**
„No, tak brali by kdybych jako, no.“
A zatím jste neměla žádný podnět?
„Ne.“
- 25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Nechybí mně nic.“
- 26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ne to vůbec ne.“
- 27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Ne.“

Uživatelka č.9

- 1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?**
„Jednak cvičení při hudbě, potom házení šipkami, potom šlapání na šlapadle a samozřejmě masáže.“
- 2. Využíváte nabízených aktivit?**
„Ano.“
- 3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?**
„Sestry to oznámí při obědě.“
- 4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?**
„Jednou za týden.“
- 5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?**
„Tak ta Ivanka.“
(Aktivizační pracovníce)
- 6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?**
„Ano, no to je cvičení rukama a potom zkouška materiálu.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách nebo individuálně na pokoji?**
„No, to může být i ve větších.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Téměř všechny vyhovují, chodíme do klubovny, tam chodíme na to šlapání, čtu, sbírám citáty. Je to rozveselení a potom jako využití volného času.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„To ani ne.“
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Ano.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Snažím se čtu hodně a ty citáty a potom tady pěstuju..starám se o ty květiny.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Tak normálně, jako normální den.“

A v době svátků, jak trávíte svůj volný čas?

„Říkám, že hlavně čtu.“

13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních tématický program?

„Ano, obyčejně divadlo.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Ano, no právě to.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Tak jednou za čtrnáct dní.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Ne.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Ano.“

18. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?

„Ano.“

A navštívila jste někdy nějaký výlet?

„Ne.“

19. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Šipky a kuželky.“

20. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„To těžko vzpomenu, protože jich bylo moc, ale to nebylo tady to bylo u mě doma.“

22. Jak byste hodnotila průběh aktivizačních programů?

„Celkem dobrý.“

23. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Ano.“

24. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Ne.“

25. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?

Navrhla jste někdy něco ohledně aktivizačních programů?

„Ne, to ne.“

26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„To ano, protože jsem doma všechno dělala, pletení, háčkování, vyšívání, šití prostě to všechno tady nemám.“

Tak byste ráda vyšívala v nějakém tom kroužku ?

„Ano, ale nemůžu kvůli očím.“

27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne, nemusela.“

28. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Celkem je to všechno vyhovující.“

Uživatelka č.10

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Tož chodíme na pamětní ve středu odpoledne vždycky, no a s děvčatama číst knížky. Když něco je na druhé straně na trojce, tam vždycky jdeme se podívat, když tam zpívá se. Prostě všady jsem šla.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Přijde sestřička vždycky nám říct.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„No, tak někdy dvakrát, třikrát do týdne a potom máme soboty a neděle.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Tož sestřičky hodně.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

- „No, přijdou na pokoj nám namastit záda a balónkama cvičíme.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách nebo individuálně na pokoji?**
„Tož radši, když je nás víc.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Kde se zpívá. Jsem byla na to zvyklá, od malička jsem ráda zpívala.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„Ne, mě bavilo všechno. Já jsem šla všady.“
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Ano, tož vždyť tady nic neděláme. Jdeme ne snídani, na oběd, na večeri.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Tož radši bych byla kdyby bylo teplo. To jsme sedávali venku vždycky, taková partija.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Když bylo pěkně, tak jsme šli ven a tam jsme se vždycky sešli. Bylo nás vždycky devět, deset, a tož jsme si povykládali a povzpomínali a bylo nám dobře. Když jsou Vánoce, tož obyčejně přijde nějaká návštěva.“
- 13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?**
„Ano, měli jsme. Tož to bylo oslavovaný dobře na ty svátky, já jsem byla akorát jeden den pryč.“
Na Štědrý den jste byla pryč?
„Doma.“
- 14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„Ano.“
- 15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?**
„Tak někdy je to častější, někdy to je třeba za měsíc, aji do měsíce dva a z toho zas né, tož až přijedou z Olomouca ti muzikanti.“
- 16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„Ne.“
- 17. Pořádají se v domově výlety?**
„Tož jezdijou na výlety, ale já už nemožu, protože se mně nízký tlak dostala a tož se mně točí hlava.“
- 18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Jak je teplo, tož se hrajou kuželky.“
- 19. Jaká akce, divadlo, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?**
„Ty zábavy, ty muziky, ty koncerty.“
- 20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Myslím ani ne.“
- 21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Jak bych Vám na to odpověděla...“
- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Su spokojená.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„To ne.“
- 24. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?**
„Ano.“
- 26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Kdybysme byli zdraví. Byla jsem moc let na dědině a všecko, tož jsem jinak žila, jak tady se žije.“
- 27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ne.“
- 28. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Tož, že je to tu dobrý.“

Uživatelka č.11

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Tak my míváme paměť a taky míváme cvičení a čtení, čte nám nějaký ten román.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Tak to nám vždycky v poledne nahlásí, že máme něco.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Já navštěvuju všechno, ale celkem málo nás na to chodí, oni nemají zájem. To bývá dvakrát, třikrát týdně něco. No, ale každý týden to také není stejný.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Tak to děláme v té kulturní místnosti.“

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Ne, na pokoji ne, to vždycky v kulturní místnosti.“

7. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Já se účastním všeckýho, aspoň vám uteče den.“

8. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Já teda se přizpůsobím všeckýmu.“

9. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ale ano.“

10. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Ano, tož v létě chodíme na terasu. Tam se scházíme, tam nás třeba osm bylo, kávu jsme si tam vypili. Sestřičky jsou hrozně hodný, ty nám uvaříjou vodu, pravda, tož se starají, abysme tam měli co pit.“

11. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„Vsobotu jsou odpoledne hry, v neděli káva. Ve vánoční svátky jsem byla v Hulíně.“

Byla jste doma?

„Ano.“

12. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?

„Když tam nejste...tak to..doma.“

Býváte doma o svátcích?

„Ano.“

13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Tak to bývá divadelní představení, to nám hrají.“

14. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„To je jednou, dvakrát za rok. To není tak často.“

15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Ano, to nás zavezli na ten živý betlém na vozíku, protože to bylo dost daleko.“

16. Pořádají se v domově výlety?

„Někdy ano, někdy taky bývá.“

17. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Kuželky se hrají, šipky se hrají.“

18. Jaká akce, divadlo, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Jsou tam nějaký přednášky a takový, toho se zúčastňuju. Mně se to líbí.“

19. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„No, tak to ne.“

20. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„No, tak jak Vám říkám, oni jsou hrozně hodné.“

21. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Ano.“

22. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„No, tož to oni nám vždycky už připraví.“

23. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?

„No.“

24. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Ne.“

25. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne.“

26. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Nic.“

Uživatelka č.12

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Někdy se tady taková paměť se víte... Člověče nezlob se si hráváme.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Ano.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„To nám řeknou, buď sestřička nebo ta já nevím, jak ona se jmenuje. Ona se stará trochu o kulturu.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

„Třeba aji dvakrát týdně, podle toho jak je taková chuť k něčemu.“

5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?

„Chodí v takových fialových halenkách.“

(aktivizační pracovnice)

6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?

„Ne.“

7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách ?

„My se sejdeme vždycky čtyři až šest.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Člověče nezlob se člověk hraje a potom tu paměť. Je to tady dlouhý čas. Člověk když nic nedělá, tak ta hodina je moc dlouhá.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Ne.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Jo.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Jo.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době svátků?

„Tak to mi přijde někdy návštěva a já když je pěkně, tak si vyjdu a někde si sednu.“

13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?

„Zpívalo se, koledy se zpívaly.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„No, to bývá.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Za měsíc jednou něco.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Já myslím, že to je možný.“

A byla jste někdy?

„Ještě ne.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Na výletě jsem nebyla.“

18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Chodím o hůlce a mně se trochu motá hlava. Já se nikde nepouštím.“

19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Kouzelník tady byl dobrej, tak ten.“

20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Ne, nezměnila.“

21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?

„Je to tady tak akorát.“

- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Jo.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„Tož je to možný, no ale tož...“
A vy sama jste nikdy nic nenavrhovala?
„Ne.“
- 24. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Nevím, už su taková stará, už mně to tak ne nebaví to nemožu říct, ale nechybí mně to.“
- 25. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ne.“
- 26. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Aby se to tady dodržovalo tak jak to je.“

Uživatelka č.13

- 1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?**
„Sportovní a vědomostní.“
- 2. Využíváte nabízených aktivit?**
„Ano, nevynechávám.“
- 3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?**
„Sestřička to vždycky vyhlásí v jídelně, co bude za program.“
- 4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?**
„Pokud to je tak nikdy nevynechám. To je tak třikrát týdně, myslím si.“
- 5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?**
„To jsou na to určený sestry dvě.“
- 6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?**
„Ne.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?**
„Ve skupinkách větších.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Vědomostní kvízy. Vím něco víc o světě, dozvídám se co jsem ještě nevěděla.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„Zpěv, protože já nezpívám.“
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Ano, vyhovuje.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Ano.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Mívám různé návštěvy. Mám motorový vozík, tak jezdím do města, když je venku hezky. Ve svátky tady nebývám, jezdím k dceři na dovolenou.“
- 13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„Ano, divadelní představení nebo koncerty. Dojíždí sem různý hudby nebo umělci, tak to nevynechávám.“
- 14. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?**
„Tak to nevím opravdu.“
- 15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„Zatím ne, protože nechodím a nevstoupím do auta.“
- 16. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Ano, kuželky, házení šipkami.“
- 17. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?**
„Je to p. Profesor Plaček, ten pořádá výchovný koncert, má to bezvadný.“
- 18. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Ani ne.“

- 19. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Dobrý.“
- 20. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Ano.“
- 21. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„Myslím, že ne.“
- 22. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?**
„Ano.“
- 23. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Myslím, že ani ne.“
- 24. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ne.“
- 25. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Není to povinný ty akce, ale když je ta možnost, tak nevynechám.“

Uživatelka č.14

- 1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?**
„Já všechno dělám co mně nabízejou, všelijaký ty soutěže, křížovky a chodím na zkoušku paměti.“
- 2. Využíváte nabízených aktivit?**
„Ano, však já chodím.“
- 3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?**
„Tak to nám řekne, jak se jim říká.“
Aktivizační pracovníce?
„Ano.“
- 4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?**
„Každý týden čteme, každý týden šlapeme.“
- 5. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?**
„Ne.“
- 6. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách ?**
„Kolik nás tam přijde tolik, někdy jsme tam na čtení tři někdy šest.“
- 7. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Všechny, aspoň si tady člověk pročistí mozek.“
- 8. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„Když to nemůžu vyluštit, my máme aji úlohy od Skaličkové, když to nevyluštím, já to vezmu tam a tam se to vyluští.“
- 9. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Ano, kdyby to bylo každé den i ráno i odpoledne tak je to...“
- 10. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Ano, já jsem většinou venku, když je teplo.“
- 11. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Čtu. Ve svátky tady mám návštěvu dcery a pravnuka. Tady máme jako tu věčeři a oběd a to.“
- 12. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?**
„Jo, přijdou zvenku děcka ze školky, z klobánku.“
Máte tu nějaký program na Štědrý den?
„Jo, to přijdou vždycky jeptišky.“
- 13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„Pořádají tady.“
- 14. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?**
„Dvakrát za rok.“
- 15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„Máme, ale já když nemůžu chodit, tak já radši nejdu nikde.“

16. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?
„Kuželky a šipky.“
17. Jaká akce, divadlo, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?
„Divadlo Mrazík a Princezna ze zlatou hvězdou.“
18. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?
„Ani ne.“
19. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?
„Však pěkně to jde.“
20. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?
„Jsem.“
21. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?
„To se nás ještě neptali, ale tak...“
22. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?
„Berou.“
 A vy sama měla jste někdy nějaký návrh co se týká programů?
„Oni to vezmou jako kolektivně a pak se to zhodnotí, který bylo lepší.“
23. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?
„To ani ne, protože tady skoro je všechno, když mají na to čas tak..“
24. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?
„Nemusí, to může jít kdo jak chce.“
25. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?
„Co bych měla říct, už jsem řekla všechno.“

Uživatelka č.15

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?
„Máme šipky, máme kuželky, pracujeme ručně, čtou nám knížku docela zajímavou.“
2. Využíváte nabízených aktivit?
„Pokud je to možný, podle stavu, tak jo.“
3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?
„Máme pod jídelníčkem napsané zprávy a přijdou ještě sestry a upřesní to.“
4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?
„Podle toho jak mají možnosti ty sestry, které to vedou, jak mají možnost, když nejsou jinak vytíženy.“
5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?
„Aktivizační pracovníce.“
6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokojích?
„Na pokojích ne, na kulturce.“
7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?
„Mně je to jedno.“
8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?
„Pokud to jde radši všechny.“
9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?
„To ani ne.“
10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?
„Jo.“
11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?
„Co tady člověk může jiného dělat.“
12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?
„Na kulturce jsou v sobotu pracovní hry nebo něco takového, v neděli odpoledne od půl třetí do čtyřech.“
13. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?
„Ano, hrajeme divadlo.“
14. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?
„Podle možností.“

15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?
„Jo, jezdí se na zámek...“
16. Pořádají se v domově výlety?
„Pořádají.“
17. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?
„Nabídka přijde a kdo s tím souhlasí, klidně se může přihlásit a jet.“
18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?
„Pořádají se s druhýma domovama takový hry, že se soutěží mezi sebou.“
19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?
„Byl tady kouzelník a přijdou školky dětí. Pěkný pořádají věci.“
20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?
„Ani ne.“
21. Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?
„Celkem dobrý.“
22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?
„Jo.“
23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?
„Člověk je v důchodě, tak už nepřemýšlí tak o tom, co by měl nebo neměl. Na to jsou tady ty sociální pracovníce, který se postarají o to, aby se někde vyjelo.“
24. Berou zřetel aktivizační pracovníce na Vaše podněty či návrhy?
„Ano.“
25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?
„Ani ne.“
26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?
„Ne.“
27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?
„Ne.“

Uživatelka č.16

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?
„Všelijaké práce, co se týče hraček děláni...“
2. Využíváte nabízených aktivit?
„Ano.“
3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?
„To nám vždycky nahlásí ráno u jídla.“
4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?
„Každý týden.“
5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?
„Sestřičky.“
6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokojích?
„Ne, v klubovně.“
7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?
„Nás je tam dost.“
8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?
„Všelijakých těch ozdob, jak se dělajou, rukavičky a takový ty věci pro děcka.“
A z jakého důvodu? Co Vám to dává?
„Rozptýlení, trochu jiný myšlenky, aby tady člověk nebyl takový opuštěný.“
9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?
„Já jsu ráda mezi lidima a ráda se zúčastňuju takových veřejných....“
10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?
„Jistě času máme tady moře.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?
„Ano, chodím denně na procházky.“
12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?
„Taky tak.“
V době svátků?
„K rodině jedu, tady nikdy nezůstávám.“
13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?
„Tady pro tyto lidi, kteří tu zůstávají to tady je. Program a všechno ostatní.“
14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?
„Ne, tady ne.“
15. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníky mimo Vaše zařízení?
„Mám. Když budu chtít jít, tak půjdu, protože já ještě všude dojdu sama.“
16. Pořádají se v domově výlety?
„No, taky autobusem jedem tam nebo tam.“
17. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?
„Ne, to jenom nám nabídnou, kde to je.“
18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?
„Ne, tady ne.“
19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?
„Jak jsme byli v Buchlovicích.“
20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?
„Já nevím, co bych tak chtěla, aby bylo lepší.“
21. Jak byste hodnotila průběh aktivizačních programů?
„Já myslím, že se to dá. Je vidět, že sestřičky se snaží.“
22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?
„Ale su.“
23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?
„Ne.“
24. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?
„No jistě, když řekneme, že by mohlo být to nebo to, návrh mám, ale jestli se to uskuteční, to je otázka.“
25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?
„Sejít se do klubovny a zazpívat si pěkný písničky.“
26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?
„Ne“
27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?
„Já myslím, že jsem řekla všechno.“

Uživatelka č. 17

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?
„Kulturní a společenské, rozvíjení paměti.“
2. Využíváte nabízených aktivit?
„Dle možností ano.“
3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?
„Podávají nám jednak tištěnou informaci jako letáček a potom osobní.“
4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?
„Podle zdravotního stavu. Tak jednou týdně.“
5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?
„Ty, které mají na starost kulturní činnost.“
6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?
„Ne, ve společenské místnosti.“
7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?

„V menších skupinkách.“

8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?

„Soutěže pohybové. Je to určitá schopnost aktivity.“

9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?

„Nevím, jaké bych řekla, že nepatří.“

10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?

„Ano.“

11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?

„Ano.“

12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?

„S rodinou.“

13. Přípravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tematický program?

„Já jsem na Vánoce u rodiny.“

14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?

„Ano, konají. Zaměstnanci vytvářejí pohádky.“

15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?

„Nezaregistrovala jsem, v jakých časových intervalech to je.“

16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?

„Ano, byli jsme posledně na přednášce s Cibulkou s doprovodem.“

17. Pořádají se v domově výlety?

„Pořádají, ale já jsem se nezúčastnila ze zdravotních důvodů.“

18. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?

„Z pohybových důvodů to nemohu využívat.“

19. Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?

„Nejvíce se mi líbil koncert seniorů na zámku, to byl velký zážitek a ty pohádky, které pořádají pracovníci domova.“

20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?

„Ne.“

21. Jak byste hodnotila průběh aktivizačních programů?

„Dobře, musím ocenit snahu zaměstnanců.“

22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?

„Ano.“

23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?

„Já s nimi konzultuju... s paní Ivankou.“

24. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?

„Ano, berou.“

25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Neřekla bych, že něco postrádám.“

26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„Ne, zaměstnanci to nechávají na vůli toho člověka.“

27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Ne.“

Uživatelka č.18

1. Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?

„Rukavice jsme šili, zajičky jsme stříhali. V létě chodíme hrát kuželky.“

2. Využíváte nabízených aktivit?

„Využívám toho, ale je toho ještě málo. Já bych toho doporučila o ten zpěv.“

3. Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?

„Při obědě přijde sestřička a řekne nám dneska odpoledne bude to a to.“

4. Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?

- „Někdy není celý týden vůbec nic, když sem chodíval ten muzikant, tak vždycky přišel ve středu a to se mně velice líbilo, protože to jsme počítali s tou středou.“*
- 5. Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?**
„Sestřička.“
- 6. Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?**
„Ne, v jídelně se to všechno dělá.“
- 7. Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách ?**
„To nemůžu říct.“
- 8. Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Já velice ráda chodím na ty kuželky, protože člověk tam má pohyb a rukama něco se dělá.“
- 9. Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„To ani ne, protože těch činností je strašně málo.“
- 10. Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Ano, protože to je vždycky odpoledne.“
- 11. Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Ano, když mám volný čas, tak obvykle píšu.“
- 12. Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Abych řekla nijak, já jdu do kostela a tam prosedím odpoledne až je konec.“
A v době svátků vánočních?
„Je tam píáno, já trochu tak hraju na píano, tak sem tam nějakou písničku zahraju.“
- 13. Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních či jiných svátků tematický program?**
„Přišly sestřičky s dětima, cosi tančily nějaký ty jejich tanečky a zpívaly koledy.“
- 14. Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„Koncerty žádný, oni hráli jedno divadélko takový, na tom jsme taky byli.“
- 15. Jak často se v domově kulturní akce pořádají?**
„Když je čas, tak třeba jednou za měsíc.“
- 16. Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„To já nemůžu, protože nikdo se mnou nejde. Já sama nemůžu jít, neudržím stabilitu a padám.“
- 17. Pořádají se v domově výlety?**
„Byli jsme v Luhačovicích.“
- 18. Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?**
„Ne, to oni už mají připravený a tam se jede.“
- 19. Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Tak to cvičíme takový ty cvičení....mimo domov ne.“
- 20. Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Prosila bych nějaký zpěv a už bych bylo veselo.“
- 21. Jak byste hodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Já jsem byla jenom na tým pěveckým a jinak se mně to líbilo.“
- 22. Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Ale jo jsem spokojená.“
- 23. Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„Už mně říkali, jestli bych se do toho nechtěla pustit já, ty zpěvy a hrát na píano k tomu. Oni, že by se mnou zpívali k tomu, ale je to velikej závazek. Člověk, když má jakýsi roky, tak už chce radši odpočívat.“
- 24. Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?**
„To oni si dělají sami jak chtějí.“
- 25. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?**
„Ano, mně tady chybí ten zpěv.“
- 26. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?**
„Ne, protože těch je tak strašně málo, že jsem ráda, když tam můžu jít a trošičku přijdu na jiný myšlenky.“
- 27. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?**
„Jste hodná, že jste přišla za mnou, že mám trošičku rozptýl na celý den.“

Uživatelka č. 19

1. **Jaké aktivizační činnosti jsou Vám v domově nabízeny?**
„Cvičení nohou, kloubů, tančíme.“
2. **Využíváte nabízených aktivit?**
„Pokud to jde, ano.“
3. **Jakým způsobem se o nabízených aktivitách dozvídáte?**
„Sestřička obchází a zve nás.“
4. **Jak často aktivizační činnosti navštěvujete?**
„Každý týden.“
5. **Kteří pracovníci ve Vašem zařízení se Vám věnují v oblasti aktivit?**
„Sestřička, která to má na starosti.“
6. **Jsou aktivizační činnosti, které probíhají individuálně na pokoji?**
„Na pokoji ne.“
7. **Máte raději aktivity v menších či větších skupinkách?**
„Radši v menších skupinkách.“
8. **Jakých aktivizačních činností se rád(a) účastníte? A z jakého důvodu?**
„Toho cvičení, bolí mě kolena.“
9. **Jsou naopak aktivizační činnosti, které nepatří mezi Vaše oblíbené?**
„Tančení zatím.“
10. **Vyhovuje Vám čas vymezený pro tyto aktivity?**
„Čas si vždycky udělám, čas tady máme dost velký.“
11. **Trávíte svůj volný čas podle svých představ?**
„Já čtu, syn mě zásobuje knížkami.“
12. **Jak trávíte svůj volný čas o sobotách, nedělích a v době vánočních svátků?**
„Přijde syn, snacha. Na Vánoce jsem byla tady, protože k nim se chodí po schodech a mně se špatně chodí.“
13. **Připravují pro Vás pracovníci zařízení v době vánočních svátků tématický program?**
„Na Štědrý den ne, to jsme se bavili sami v jídelně. Divadlo bylo předem.“
14. **Pořádají se ve Vašem zařízení kulturní akce jako například divadelní představení, koncerty, výstavy?**
„Pořádají co chvíli, přijdou zpěváci.“
15. **Jak často se v domově kulturní akce pořádají?**
„Každý týden něco máme.“
16. **Máte možnost navštívit kulturní představení s aktivizačními pracovníci mimo Vaše zařízení?**
„Mně se špatně chodí a špatně mluví, nerada chodím někde.“
17. **Pořádají se v domově výlety?**
„Ano, byli jsme v Luhačovicích.“
18. **Pořádá –li se výlet, můžete si zvolit, kam chcete jet?**
„No, domlouváme se.“
19. **Máte možnost sportovního vyžití, ať už v domově nebo mimo domov?**
„Kuželky hraju.“
20. **Jaká akce, výlet, koncert apod. se Vám nejvíce zapsala do paměti?**
„Muzikanti se mi líbili všichni.“
21. **Změnil(a) byste něco na nabízených aktivizačních programech? Pokud ano, co by to bylo?**
„Neuvažovala jsem o tom.“
22. **Jak byste zhodnotila průběh aktivizačních programů?**
„Dobrý, to nás přivezli na vozíčkách a zase odvezli, starali se o nás opravdu vzorně.“
23. **Jste spokojen(a) s vedením aktivizačních programů?**
„Ano, jsem.“
24. **Máte možnost si sami navrhnout průběh aktivizačních programů?**
„Nevím.“
25. **Berou zřetel aktivizační pracovníci na Vaše podněty či návrhy?**
„Neptali se nás na to.“

26. Jsou aktivity, které Vám v domově chybí?

„Zatím ne.“

27. Stalo se Vám někdy, že jste se musela zúčastnit činnosti, kterou jste neměl(a) v úmyslu navštívit?

„To ne.“

28. Chtěl(a) byste něco na závěr doplnit k našemu rozhovoru?

„Že bude lepší.“

Příloha č. 4 Přepis rozhovorů s aktivizační pracovnící

1. Jak dlouho pracujete jako aktivizační pracovníce“

„Jako aktivizační pracovníce pracuji 18 let.“

2. Jaká je pracovní náplň aktivizačního pracovníka?

„Mou pracovní náplní je vytvářet aktivizační programy pro klienty a taky je realizovat.“

3. Kdo všechno se podílí na tvorbě a realizaci aktivizačních programů?

„My dvě s kolegyní jsme v základní výchovné péči a částečně i vedoucí obslužné péče.“

Připravují aktivizační programy i pracovníci v sociálních službách?

„Připravují si programy, ale vedoucí obslužné péče jim píše rozpis aktivit, které mají během týdne s klienty udělat. Je to třeba nácvik chůze, trénink paměti, společenské hry, cvičení, procvičování jemné motoriky. Tyto pracovníce podle toho kolik je jich na směně, tyto aktivity provádějí s klienty individuální formou. Vede se dokumentace, existuje Edukační kniha, do které se zaznamenávají veškeré aktivizační programy pro klienty.“

4. Máte při práci se seniory a při přípravě a organizaci aktivizačních programů vypracovanou metodiku? Postupujete při práci se seniory podle metodiky?

„Ne, nemáme vypracovanou metodiku, řídíme se podle zájmu a potřeb klientů.“

5. Jak probíhá ve vašem zařízení sestavování plánu aktivizačních programů.“

„Každý týden v pátek odpoledne si s kolegyní sedneme a sestavíme týdenní plán programů pro klienty, tak aby byl pestrý, zahrnoval co nejvíce různorodých aktivit a klienty zaujal. Každý klient by měl možnost si v tom najít to svoje.“

6. Jaké terapeutické přístupy aplikujete v zařízení?

„My tady máme muzikoterapii individuální formou, zkoušeli jsme i skupinovou formu. Arteterapii se nedá říct že bychom tady měli, takové kreslení to se nedá označit jako arteterapie. Tréninky paměti, relaxační techniky, trénink jemné motoriky.“

7. Jaké aktivizační programy nabízíte uživatelům?

„Různá cvičení, máme cvičení s činkami, s míči, při hudbě s názvem Tanečky pro seniory. Máme ergoterapeutický stolek, kroužek ručních prací, různé techniky pletení košíků, vyrábění obrázků z kamínků tréninky paměti, společenské hry, sportovní aktivity. Děláme jarní turnaj v šipkách, přes léto letní prázdninovou kuželkářskou ligu v ruských kuželnkách, čteme na pokračování, založili jsme cyklistický oddíl. Máme tu šlapadlo, vždycky si stanovíme trasu kam jedeme a šlapeme. Jak dojedeme do cíle, tak uděláme kavárničku, jakože jsme v cukrárně v tom městě. Klientům připravujeme zajímavosti z toho místa, kam se dostaneme. V létě, když bude pěkné počasí, tak se pojedeme podívat.“

8. Jakým způsobem informujete uživatele o nabízených aktivitách?

„V pátek odpoledne sestavujeme týdenní plán. Vytiskneme to a dáváme klientům na nástěnku do jídelny, kde mají možnost se podívat co se bude dít, kdy se to bude dít, a kde se to bude dít.“

9. Jak často mají možnost navštívit uživatele aktivizační programy?

„Aktivizační programy jsou každodenní, záleží do nich, do jaké míry to budou akceptovat. Můžou se zúčastňovat každý den.“

10. Myslíte si, že jsou uživatelé spokojeni s délkou a četností aktivizačních programů ?

„S délkou určitě, tam udrží pozornost tak zhruba hodinku, hodinku a půl, víc si myslím, že nemá význam je zatěžovat. Četnost, to už je horší, protože máme také povinnosti v provozu - v přímé obslužné péči, takže záleží na situaci v provozu jaká je. Děláme i doprovody klientů k lékaři.“

11. V jaké formě organizujete aktivity pro seniory? Větší skupiny, menší, či individuální přístup....

„Realizujeme všechny formy, jak individuální, pracujeme s klienty, kteří jsou zdravotně postižení, mají zrakový handicap, sluchový handicap nebo mají různou formu demence. Děláme i menší skupinky, třeba dvou, tří, čtyřčlenné. Děláme i velké skupiny. Konkrétně prázdninové kuželkářské ligy se účastní 25 klientů.“

12. Pokud má uživatel potřebu individuálního přístupu, tzn. vyžaduje aktivizaci na pokoji, je mu vyhověno?

„Mělo by být mu vyhověno, ale zase záleží na personálním zajištění třísměnného provozu Pokud to jde, chodíme za klienty na pokoj.“

13. Členíte nabízené aktivity podle míry soběstačnosti uživatelů?

„Určitě. Připravíme si nějakou aktivitu a pokud vidíme, že klient to nezvládá, tak musíme se přizpůsobit tak aby to zvládal.“

14. Jsou aktivizační programy, které uživatelé více či méně preferují?

„Jsou. Hodně se jim líbí čtení na pokračování, cyklistický oddíl, cvičení při hudbě v individuální formě. Máme muzikoterapii, konkrétně hraje na tibetské mísy, to se jim hodně líbí. Sportovní šipky a kuželky. Různé besedy, kavárničky.“

Programy které nemají v oblíbě?

„To ani ne, nejsem si toho vědomá, protože se snažíme klientům nabídnout to co se jim líbí, to co se nedaří nebo kde se necítí dobře eliminujeme a neděláme to.“

15. Myslíte si, že zde uživatelé postrádají nějakou činnost?

„Když se s nimi bavím, tak mně neříkají, že by jim něco chybělo. Ptám se jich, mám o to zájem, že bychom rozšířili nabídku. Ale víceméně mně odpovídají, že jim to stačí, že jsou spokojeni, akorát teda častější kdyby to bývalo.“

16. Jsou v domově uživatelé, kteří jsou natolik pasivní, že odmítají návštěvu veškerých aktivizačních programů?

„Jsou.“

17. Jak a čím uživatele motivujete k návštěvě aktivizačních programů?

„My jim vysvětlujeme o jaký program se jedná, co to obnáší, co tam budou dělat. Pokud se podaří dostat na program, je to dobrý. Pokud ne, respektujeme jeho názor a snažíme se jít na pokoj a aspoň si s ním popovídat na pokoji.“

18. Pořádají se ve Vašem zařízení akce jako například divadelní představení, koncerty, výlety, sportovní výlety, sportovní aktivity? A jak často?

„Pořádáme výlety, děláme je v letním období. Konkrétně letos máme na programu okružní cestu Kroměříží, aby poznali klienti naše okolí. Máme představu, že se podíváme do Chropyně do zámku a kolem rybníků. Do Holešova se pojedeme podívat, do Zlína do obuvnického muzea. Chceme rozšířit nabídku procházet se po městě s lidmi na vozíčkách. Sportovní akce jednou za čtvrt roku, zase různá zařízení pořádají sportovní hry, takže se zúčastňujeme.“

Koncerty, divadelní představení?

„Pořádají se. Příští týden zrovna budeme mít představení p. Šedivého a Hašlerovy písničky. Představení hrají jedině zaměstnanci. Máme tady divadelní kroužek sestavený ze zaměstnanců, kteří nacvičí nějakou pohádku a tu potom hrají klientům. Koncert je jednou za čtvrt roku a divadelní představení na Mikuláše a konec dubna, květen, takže dvakrát do roka.“

19. Mají uživatelé možnost kulturního či sportovního vyžití mimo zařízení?

„Mají, ale v zařízeních sociálních služeb. Personální zajištění neumožňuje s klienty vozičkáři vyjet třeba do kina nebo do Domu kultury nebo na nějaký koncert, ale je fakt, že letos se podařilo. Byli jsme v kině Nádsklepi na Vladimíru Hronovi a Aleši Cibulkovi, ale to jsou ty nejšíkovnější, nejsoběstačnější. Jinak s tělesně postiženými moc ne.“

20. Připravujete uživatelům v době vánočních svátků tematický program?

„Pořádáme před Vánocemi besedy o vánočních zvycích a tradicích. Děláváme Kavárničku, zveme děti z mateřských škol na různé besídky. Děláváme prodej výrobků klientů z kroužků ručních prací. Snažíme se přiblížit klientům vánoční svátky.“

Jak tráví uživatelé Štědrý den?

„To bohužel nevím, nemám na Štědrý den službu. Chodí sem sestřičky Řádu svatého kříže s vystoupením, s přiblížením cesty do betléma, ale my jako aktivizační pracovníci programy nepřipravujeme.“

21. Jak tráví uživatelé soboty a neděle?

„V sobotu odpoledne mají možnost se zúčastňovat společenských her a pracovníci v sociálních službách s nimi toto hrají. V neděli se pro klienty pořádá kavárnička pro dříve narozené s tím, že pracovnice v sociálních službách jim předčítají z časopisů, z denního tisku, nějaké krátké příběhy a povídají si s nimi o tom.“

22. Mají uživatelé možnost se podílet na realizaci aktivizačních programů?

„Mají, my poměrně dost vycházíme právě z přání klientů. Konkrétně jarní turnaj v šipkách je vyloženě na přání klientů. Rozšiřujeme nabídku zájezdů, protože taky to vyšlo z řad klientů, že se chtějí víc podívat do města a okolí. Je to naplánovaný na letošní rok.“

23. Pokud mají uživatelé připomínky, podněty či návrhy v oblasti aktivizačních programů, berete na ně zřetel?

„Ano, snažíme se.“

24. Jsou aktivity, které uživatelé vyžadovali, ale tyto aktivity nebylo možné z různých důvodů uskutečnit?

„To si nevzpomínám, myslím, že to ani za celou dobu nebylo.“

25. Máte plány do budoucna týkající se aktivizace uživatelů?

„To už jsem říkala, ty výlety. Budeme dělat prázdninovou kuželkářskou ligu v ruských kuželnách. Momentálně připravujeme Slet čarodějnic a sportovní hry seniorů, bychom chtěli udělat pro naše klienty.“

Příloha č. 5 – fotografie aktivit

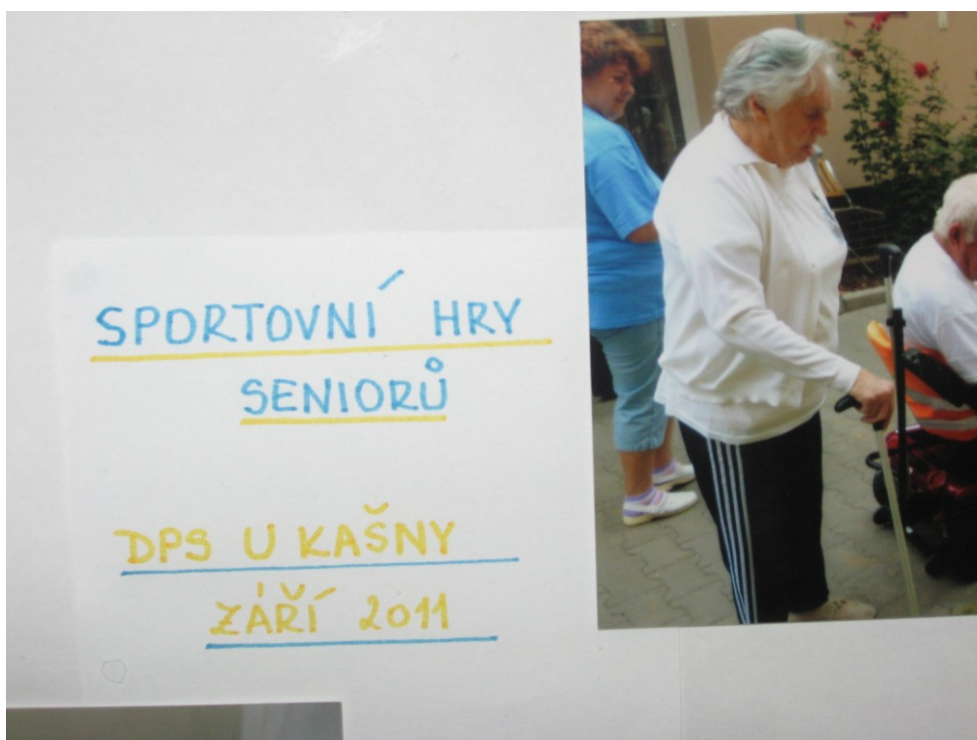
Fotografie č. 1 – cvičení „nejen pro zdraví“

Fotografie č. 2 – turnaj v šipkách

Příloha č.6 - ukázka nástěnek

Příloha č.7 - Týdenní plán aktivizací pro klienty připravený aktivizačními pracovníci

Týdenní plán aktivizací pro klienty 16.dubna-20.dubna 2012

dopoledne
od 10: 00

odpoledne
od 14: 00

Pondělí	Zapisování nákupů potřeb.klientům	Zajištění nákupů potřeb.klientům
Úterý	Procvičování jemné motoriky provlékačky 3.b	Trénink paměti-český film 1.b Vyplňování dotazníků s klienty 2.+3.b
Středa	Cyklistická vyjížďka 2.+3.b	Cyklistická vyjížďka 2.+3.b
Čtvrtek	Kroužek ručních prací-individuálně 3.b	Jarní turnaj v šipkách /všechny budovy/
Pátek	Půjčování knih – všechny budovy	Čtení na pokračování – 1.b

Týdenní plán aktivizací pro klienty 23.dubna-27.dubna 2012

dopoledne
od 10: 00

odpoledne
od 14: 00

Pondělí	Burza nepodepsaného oblečení 2.b Procvičování jemné motoriky 3.b	Tanečky pro seniory 1.b Vyplňování dotazníků s klienty
Úterý	Nácvik chůze 3.b	Hašlerovy písničky /pro všechny budovy/ 3.b
Středa	Cyklistická vyjížďka- individuálně 3.b	Vyplňování dotazníků s klienty
Čtvrtek	Kavárnička pro dříve narozené 3.b	Jarní turnaj v šipkách /všechny budovy/
Pátek	Vyplňování dotazníků s klienty Trénink paměti – individuálně 3.b	Čtení na pokračování – 1.b

Příloha č.8

Týdenní plán aktivizace potřebných klientů prováděných pracovníci v sociálních službách

TÝDENNÍ PLÁN AKTIVIZACE POTŘEBNÝCH KLIENTŮ PROVÁDĚNÝCH PSS

	<u>DOPOLEDNE</u>	<u>ODPOLEDNE</u>
PONDĚLÍ	nácvik chůze u potřebných klientů	masáže akupresurními pomůckami
ÚTERÝ	nácvik chůze u potřebných klientů	nácvik jemné motoriky + ergo stolek
STŘEDA	nácvik chůze u potřebných klientů	trénink paměti
ČTVRTEK	nácvik chůze u potřebných klientů	cvičení nejen pro zdraví
PÁTEK	nácvik chůze u potřebných klientů	individuální terapie – budova 1,2 nácvik jemné motoriky + ergo stolek
SOBOTA		písničky na přání – dle zájmu klientů
NEDĚLE		posezení u kávy – dle zájmu klientů

Anotace bakalářské práce

Jméno a příjmení	Jana Valášková
Katedra	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce	Mgr.Zdeňka Kozáková, PhD.
Rok obhajoby	2012
Název práce	Aktivizace seniorů ve vybraném zařízení sociálních služeb v Kroměříži
Název v angličtině:	Activation in a selected institution of social services for senior citizens in Kromeriz
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřená na aktivizační činnosti v Domově pro seniory. Teoretická část charakterizuje stáří, stárnutí, adaptaci, motivaci, domov pro seniory, aktivizaci a aktivity vhodné pro seniory. V praktické části jsme na základě metody pozorování a rozhovorů zjistili spokojenost uživatelů s nabízenými aktivizačními činnostmi v Domově pro seniory U Kašny v Kroměříži.
Klíčová slova:	stáří, stárnutí, senior, domov pro seniory, adaptace, motivace, demence, aktivizace, komunikace
Anotace v angličtině	My dissertation is oriented to activities which includes activation of senior citizens in a retirement home. The theoretic part of my work defines an old age, ageing, motivation, adaptation, retirement home, activation and other activities suitable for senior citizens. On the basis of the method of observing in the practical part, we found out the satisfaction of these senior citizens with offering activation activities in the Retirement home U Kašny in Kroměříž.
Klíčová slova v angličtině:	age, agein, senior citizen, retirement home, adaptation, motivation, dementia, activation, communication,
Přílohy vázané v práci:	Příloha č.1 : Scénář rozhovoru s uživateli. Příloha č.2 : Scénář rozhovoru s aktivizační pracovníci. Příloha č.3 : Přepisy rozhovorů s uživateli. Příloha č.4 : Přepis rozhovorů s aktivizační pracovníci. Příloha č.5 : Fotografie aktivit. Příloha č.6 : Ukázka nástěnek – nabídka aktivit. Příloha č.7 : Týdenní plán aktivizací pro klienty připravený aktivizačními pracovníci. Příloha č.8 : Týdenní plán aktivizace potřebných klientů prováděných pracovníci v sociálních službách.
Rozsah práce:	58 s.
Jazyk práce:	Český jazyk

